

Nederlands
Literair
Productie- en
Vertalingenfonds

Jaarverslag 2008

Inhoud

Inleiding 2

BESTUURSVERSLAG

- Samenstelling bestuur 5
- Beleid, *cultural governance* en prestatieafspraken 5
- Beleidsperiode 2009-2012 en fusie 5
- Personele bezetting 6
- Huisvesting 6
- Horizontale verantwoording en samenwerking 6

SUBSIDIËRING

Buitenland 8

- Inleiding 8
- Fictie 9
- Kinder- en jeugdliteratuur 9
- Prentenboeken 9
- Non-fictie 9
- Literatuurgeschiedenis 9
- Poëzie 9
- Theaterteksten 10

Binnenland 11

- Inleiding 11
- Subsidies boeken 11
- Nederlandse literaire klassieken: Deltareeks 11
- Friese literatuur 12
- Gebarentaal 12
- Literaire tijdschriften 12
- Geïllustreerde kinder- en jeugdliteratuur 13
- Vertaalsubsidies voor Nederlandse uitgevers 13
- Interculturele letteren 14**

Internationaal 14

- Suriboek 15
- Amsterdam Vluchtstad/Schrijversresidenties 15
- Vertaalworkshop 15

INFORMATIE

- Internationale boekenbeurzen 16
- Overige bezoeken buitenland 16
- Internationaal bezoekersprogramma 18
- Brochures 20
- Nieuwsbrieven 21
- Dossiers 22
- Website en internet 22
- Bibliotheek, documentatie en archivering 23

PROMOTIE

- Internationale activiteiten 24**
- Literaire manifestaties buitenland 24
- Internationale Literaire Manifestaties en Projecten 25
- Meerjarige en incidentele subsidieregeling festivals 26
- Schrijversprogramma buitenland 26
- Writers-in-Residence 26
- Verstransfer Amsterdam-Berlin 27
- Non-fictieconferentie 27
- Tentoonstelling kinderboekillustraties 27
- Promotionele activiteiten gericht op Nederland 28**
- Literaire tijdschriften 28
- Friese literatuur 28
- Schrijversresidenties Amsterdam 29
- Kinder- en jeugdliteratuur 29
- Website (werktitel: schwob) 29

VERTALINGEN

- Inleiding 30
- Kwaliteitsbevordering vertalingen 30
- Vertaalopleidingen en vertaalworkshops 30
- Vertaalateliers op locatie 31
- Honorering vertalers 31
- Vertaalprijzen 32
- Vertalershuis 32
- Grote Vertaaldag 32

BIJLAGEN

- 1 Toegekende subsidies buitenland 2008 33
- 2 Toegekende productie- en vertaalsubsidies binnenland 2008 38
- 3 Lijst van adviseurs letterkundige boekuitgaven binnenlandse subsidies 2008 38
- 4 Toegekende subsidies Interculturele letteren 2008 39
- 5 Publicaties 2008 40
- 6 Overzicht Schrijversprogramma buitenland 2008 42
- 7 Overzicht subsidies ILMP 2008 46
- 8 Vertalershuis 2008 47
- 9 Selectie van artikelen over/naar aanleiding van het werk van het NLPVF 2008 48

Inleiding

Het jaar 2008 was in een aantal opzichten cruciaal voor het NLPVF. Voor de komende beleidsperiode 2009–2012 werd een nieuw beleidsplan ingediend. Om op hetzelfde niveau te kunnen blijven functioneren als de afgelopen jaren zou het NLPVF in de nieuwe Basisinfrastructuur een extra investering van het ministerie van OCW nodig hebben. Door de Raad voor Cultuur werden de nieuwe plannen van het NLPVF zeer positief beoordeeld en het advies aan de minister luidde ook het gevraagde bedrag toe te kennen. Het NLPVF is zeer gelukkig met het feit dat de minister eind 2008 inderdaad heeft besloten het NLPVF tegemoet te komen. Voor de expansie van de Nederlandse literatuur in het buitenland en de ontwikkeling van het vertaalbeleid in en uit het Nederlands is dat van grote betekenis.

In hetzelfde advies aan de minister gaf de Raad voor Cultuur aan dat een fusie van het NLPVF met het Fonds voor de Letteren wenselijk is. Tentatief werd het jaar 2011 genoemd als het moment waarop een samengaan zou moeten kunnen zijn bezegeld. Na een verzoek daartoe van de minister werd in het najaar van 2008 een werkgroep ingesteld met de opdracht de mogelijkheden van een fusie te onderzoeken en tevens de randvoorwaarden daarvoor te bepalen. De leden van de werkgroep met daarin vertegenwoordigers van beide fondsen op bestuurlijk niveau, directieniveau en werknemers, waren het nadrukkelijk eens over één ding: dat een fusie inhoudelijk meerwaarde zou moeten opleveren, financieel mogelijk gemaakt door het ministerie van OCW.

Eind december verzond de werkgroep, na het fiat van de beide besturen, een brief aan de minister met daarin precies aangegeven aan welke voorwaarden moet zijn voldaan, wil een fusie van het NLPVF en het Fonds voor de Letteren succesvol zijn. Deels betreft dit pakket de (rechts)positie van de werknemers, deels ook de gewenste procedures om tot een sterk nieuw fonds te komen. In dat kader werden zes beleidsterreinen omschreven waarmee een nieuw fonds ook een nieuwe vorm zou kunnen vinden, met nieuwe ambities en plannen die gezamenlijk kunnen worden gedragen en uitgevoerd. Die plannen betreffen onder meer het vertaalbeleid, de zorg voor het literaire erfgoed en nieuwe ontwikkelingen in het boekenvak.

Nu de minister heeft aangegeven dat hij de plannen, waar maar mogelijk, zal ondersteunen, komen de beide fondsen in een nieuwe fase. De jaren 2009 en 2010 zullen in het teken van de fusie staan.

Intussen ging echter het werk gewoon door en dat zal ook de komende jaren het geval zijn. Een nieuw bouwwerk kan ook alleen maar op dat stevige fundament tot stand komen.

Na jaren van groei als het gaat om het aantal gesubsidieerde vertalingen in het buitenland, stuitte het NLPVF in 2008 hardhandig op de grenzen van het budget. De aanwas van verzoeken uit het buitenland was medio 2008 al zo groot dat minder kon worden gehonoreerd. Kwaliteitseisen werden sterker opgeschroefd, verzoeken werden vooruitgeschoven naar 2009. Eind 2008 bleven wij uiteindelijk binnen onze budgetten, ook omdat de invloed van de economische crisis merkbaar werd, en er wat minder nieuwe verzoeken kwamen. Uiteindelijk werden er 201 aanvragen voor vertaalkostensubsidie gehonoreerd, voor titels in 34 verschillende talen; dit is na 2007 en 2005 het hoogste aantal toezeggingen in de geschiedenis van het NLPVF.

De volgende tendensen zijn aan te wijzen: er komt zowel meer vraag uit de Angelsaksische wereld als uit opkomende landen als China en Turkije. Europa blijft de grootste afnemer met opnieuw veel vraag uit Duitsland en groeiende vraag uit Frankrijk. In de voormalige landen van het Oostblok is er blijvende groei. De vraag uit de Scandinavische landen neemt af. De poëzie kan zich internationaal in steeds meer belangstelling verheugen, met als opvallendste wapenfeit het Amerikaanse voornemen te komen tot een integrale vertaling van de poëzie van Lucebert in vijf delen. De aandacht voor de Nederlandse klassieken zet zich door, werk van bijvoorbeeld Couperus zal in

een viertal talen beschikbaar komen. Zoals al jaren het geval is, droeg de internationale non-fictie-conferentie (de 7e) ertoe bij dat Nederlandse auteurs internationaal doorbraken als auteur en denker.

Belangrijk moment in 2008 was de aanbieding van het pleidooi *Overigens schitterend vertaald. Voor het behoud van een bloeiende vertaalcultuur* aan minister Plasterk tijdens de Grote Vertaaldag in Amsterdam. Dit met de zusterfondsen uit Nederland en Vlaanderen, de Taalunie en het Expertisecentrum Literair Vertalen opgestelde pleidooi vraagt aandacht voor een versterkte zorg voor het vak van literair vertaler in Nederland en België. Het bestand aan vertalers vergrijsst, er bestaat geen universitaire opleiding tot literair vertaler, het vak van vertaler heeft niet de status die het verdient, de honorering van vertalers is matig. Op den duur zal dit alles leiden tot een aanzienlijke verschraving van het vertaalklimaat in Nederland en België, en dat terwijl de aandacht voor andere talen dan het Engels toch al terugloopt. Ook voor de ontwikkeling van de Nederlandse literatuur is dat funest, aangezien er almaar minder kennis zal kunnen worden genomen van literatuur (in vertaling) uit andere landen. Minister Plasterk onderkende het probleem en heeft de fondsen steun toegezegd specifiek voor het vertaalbeleid, tevens zegde het Comité van Ministers middelen toe om een master literair vertalen aan de universiteiten voor te bereiden.

Twee grote literaire manifestaties werden in 2008 mede door het NLPVF georganiseerd, in München en in Nantes. De Nederlandse literatuur kan zich vooral in Duitsland verheugen in grote aandacht van het (lees)publiek, en ook institutioneel is de samenwerking met Duitsland uitstekend. Het NLPVF is een gewaardeerde partner van de verzamelde literatuurhuizen in Duitsland en Oostenrijk. Met het Goethe-Instituut te Amsterdam werd in 2008 met het programma ‘Versus. Duitse en Nederlandse auteurs in gesprek’ een poging ondernomen om ook de hoogstaande Duitse literatuur in Nederland meer gezicht te geven. Het NLPVF ondersteunde een reeks van literaire festivals in binnen- en buitenland en kreeg van het ministerie van ocw bij de invoering van de nieuwe cultuurnotasytematiek ook de zorg voor festivals die niet werden opgenomen in de Basisinfrastructuur.

De subsidieregelingen binnenland werden in 2008 geheel herzien en aangepast aan de vragen van deze tijd. Met de nieuwe regeling binnenland wil het NLPVF uitgevers steunen die zich sterk maken voor de diversiteit van het boekenaanbod. Uitsluitend werk van hoge kwaliteit komt in aanmerking. Met het Fonds voor de Letteren wil het NLPVF onderzoeken hoe vertalingen van belangrijk werk uit het buitenland sterker kunnen worden ondersteund. Ook de tijdschriftenregeling werd na overleg met betrokken uitgevers en redacties gewijzigd. Met de nieuwe regeling biedt het NLPVF de redacties van literaire tijdschriften zo veel mogelijk artistieke vrijheid, en biedt het mogelijkheden het publieksbereik en de zichtbaarheid van tijdschriften te vergroten, onder meer door een nauwere band van uitgever en redactie en het gebruik van internet.

In het kader van de voorgenomen fusie hoopt het NLPVF het werk aan conservering en ontsluiting van het literaire erfgoed opnieuw met kracht te hervatten. Het Comité van Ministers zegde in 2008 middelen toe om een pilot voor te bereiden.

Samenvattend:

- Opnieuw verschenen in 2008 bijna 500 Nederlandse literaire titels in het buitenland.
- Het succes van poëzie en klassieken in vertaling zet zich voort. Het werk van W.F. Hermans komt in steeds meer landen beschikbaar, de internationale receptie van werk van Bordewijk, Slauerhoff en Couperus is juichend.
- De minister van ocw heeft zich sterk gemaakt voor het vertaalbeleid in Nederland en zal dat ook in het kader van de fusie van het Fonds voor de Letteren en het NLPVF blijven doen. Daarmee zal de positie van vertalers worden verbeterd en zal het aanzien van het vak toenemen.

-
- Met de zorg voor de literaire festivals in Nederland en het buitenland krijgt het NLPVF middelen in handen om de uitstraling van de Nederlandse literatuur nog te vergroten.
 - Samen met het Fonds voor de Letteren maakt het NLPVF zich ook sterk voor vertaling van belangrijke buitenlandse literatuur in Nederland, essentieel voor de ontwikkeling van onze literatuur en de kennis van de wereld.

Tot slot:

Het NLPVF is trots op de rol die het de afgelopen jaren heeft kunnen spelen bij de internationale ontsluiting van de Nederlandse literatuur. Zowel de fictie als de non-fictie als de kinder- en jeugdliteratuur en poëzie hebben in internationaal perspectief aan zichtbaarheid gewonnen.

Het NLPVF vormt een hechte eenheid en is in staat over de eigen grenzen heen te kijken en nieuwe verantwoordelijkheid te dragen.

Het NLPVF ziet een fusie met het Fonds voor de Letteren met vertrouwen tegemoet, als wij inderdaad gezamenlijk en met steun van het ministerie van ocw kunnen werken aan de versterking van het artistieke klimaat in Nederland. Daarin vervullen de schrijvers en vertalers de sleutelrol; hun werk te blijven ondersteunen zal dan ook voorop moeten staan.

HENK PRÖPPER

Directeur

Bestuursverslag

Samenstelling bestuur

Het bestuur bestond in 2008 uit Klaas de Vries (voorzitter), Joost Nijsen (vice-voorzitter), Marijke Meijer Drees (secretaris), Rien Verhoef (penningmeester), Jozef Deleu, Hylke Tromp en Christa Vidlund (= Anna Enquist).

Beleid, *cultural governance* en prestatieafspraken

Er vonden in 2008 vijf bestuursvergaderingen plaats. De vergaderingen waren gewijd aan een aantal beleidsmatige en strategische onderwerpen zoals het vervolg op het vertaalpleidooi, de plannen voor een klassiekenreeks en de plannen voor een fusie met het Fonds voor de Letteren. Ook is er gesproken over aanscherping van de beoordelingen voor subsidietoekenningen buitenland, omdat net als in 2007 een budgetoverschrijding voor de vertaalsubsidies dreigde. De verwachte verdere expansie van de activiteiten, zoals in China, de Arabische wereld, Zuid-Amerika, Oost-Europa en Rusland, is alleen mogelijk bij een veel scherpere toepassing van de regels voor toekenning of bij een fors hoger budget.

Wat betreft *cultural governance* heeft het NLPVF zich aan de richtlijnen gehouden. Wel behoeven de volgende punten nog aandacht: zelfevaluatie van het bestuur (modelkeuze, samenstelling), opstellen directiereglement en regelmatige functioneringsgesprekken tussen bestuur en directie. Bestuur en directie hebben met het ministerie van ocw een set van prestatieafspraken gemaakt voor de komende beleidsperiode.

Beleidsperiode 2009–2012 en fusie

In 2008 heeft het NLPVF een plek in de Basisinfrastructuur toegewezen gekregen. In december 2008 is een subsidietoekenning van 3.053.119 euro aan het NLPVF gedaan. Het bestuur van het NLPVF is de minister van ocw en de betrokken ambtenaren daarvoor veel dank verschuldigd. Een delegatie van het bestuur heeft, in verschillende bijeenkomsten en samenstellingen, gesproken met bestuur en directie van het Fonds voor de Letteren. In de zomer van 2008 is er een werkgroep gevormd bestaande uit bestuursleden, directeuren en personeelsleden van beide fondsen. De werkgroep heeft gesproken met een tiental partijen uit het veld, om de voor- en nadelen van een fusie goed in kaart te kunnen brengen en aanbevelingen te doen over toekomstig beleid in het geval van een fusie. Inhoudelijke meerwaarde stond daarbij voorop en financiering daarvan door het ministerie van ocw. Op dat punt werd ook overeenstemming bereikt tussen de beide fondsen. Eind 2008 is een gezamenlijke brief geschreven aan minister Plasterk waarin de randvoorwaarden voor een fusie werden geschetst en waarin plannen werden geformuleerd die een toekomstig letterenfonds meerwaarde kunnen geven. Nu de minister heeft aangegeven waar mogelijk de plannen te willen ondersteunen, zal in 2009 het fusieproces worden ingezet.

Personele bezetting

Het personeel van het NLPVF bestond in 2008 uit de volgende medewerkers:

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Dienstverband</i>
Peter Bergsma	Directeur Vertalershuis	60%
Mireille Berman	Beleidsmedewerker ILMP	60%
Leonoor Broeder	Beleidsmedewerker binnenland & coördinator Stichting Nederlandse Literaire Klassieken (tot 1/4)	60%
Dick Broer	Beleidsmedewerker publicaties/website/systeembeheer	100%
Cisca Corduwener	Secretariaatsmedewerker	50%
Hanneke Gol	Schoonmaakmedewerker	27,5%
Onno de Graaff	Financieel medewerker	80%
Marlies Hoff	Documentalist, bibliothecaris	60%
Jaja Holisova	Ondersteunend medewerker buitenland	50%
Barbara Mazzotta	Assistent subsidiebeleid/directiesecretariaat	90%
Suzanne Meeuwissen	Beleidsmedewerker binnenland & beleidsmedewerker intercultureel	50%
Ingrid Mersel	Ondersteunend medewerker buitenland	50%
Thomas Möhlmann	Beleidsmedewerker poëzie	60%
Barbara den Ouden	Beleidsmedewerker vertalingen & secretariaat Vertalershuis	80%
Bas Pauw	Beleidsmedewerker Schrijversprogramma buitenland & Internationaal bezoekersprogramma	90%
Tiziano Perez	Beleidsmedewerker Buitenlandse manifestaties	90%
Eveline Polman	Secretariaatsmedewerker	80%
Henk Pröpper	Directeur	100%
Monica Soeting	Beleidsmedewerker binnenland (vanaf 1/5)	73%
Jorge Sosa Campos	Facilitair medewerker Vertalershuis	40%
Maarten Valken	Beleidsmedewerker literaire non-fictie	100%
Maria Vlaar	Adjunct-directeur	90%
Agnes Vogt	Beleidsmedewerker kinder- en jeugdliteratuur	60%
Andreas Vonder	Secretariaatsmedewerker (zwangerschapsvervanging) van 1/1 tot 30/6	40%
Valerie Drost	Stagiaire	
Esther Kuijper	Stagiaire	
Esther te Lindert	Stagiaire en vanaf 8 mei tijdelijk medewerker	40%

Nevenfuncties Henk Pröpper: voorzitter bestuur SICA, voorzitter Fondsenoverleg, lid bestuur Dancing on the Edge, lid bestuur Amsterdam Vluchtstad, lid bestuur NWO Geesteswetenschappen, lid klankbordgroep Midden-Oosten/Arabische wereld, jurylid vertaalsubsidies Ambassade de France.

Nevenfuncties Maria Vlaar: lid bestuur CEEBP, voorzitter bestuur SLAA.

Huisvesting

In 2008 is de vloer van de archiefkelder van het pand Singel 464 waterdicht gemaakt.

Horizontale verantwoording en samenwerking

Het NLPVF heeft een nauwe band met het veld, die alle instrumenten uit de richtlijn 'horizontale verantwoording door cultuurfondsen' van het ministerie van ocw bespeelt.

Het jaarverslag is via de website www.nlpvf.nl voor het publiek beschikbaar. Op de website geeft het NLPVF informatie over de regelingen en formulieren, over fondsactiviteiten als manifestaties

en workshops, maar ook inhoudelijke informatie over literatuur en schrijvers. Er zijn diverse nieuwsbrieven en mailingen. Nu en dan organiseert het NLPVF een tentoonstelling. Er worden persberichten verstuurd over de NLPVF-vertalersprijzen, over NLPVF-manifestaties, naar aanleiding van het jaarverslag en incidenteel over literaire gebeurtenissen met Nederlandse auteurs in het buitenland. Bij buitenlandse manifestaties worden advertenties in buitenlandse kranten geplaatst. Ook zijn er publicaties rondom manifestaties en bijeenkomsten.

Het NLPVF organiseert diverse voorlichtingsbijeenkomsten: voor Nederlandse uitgevers halfjaarlijks een 'rechtenborrel', en voor buitenlandse uitgevers bijeenkomsten tijdens boekenbeurzen. Er is zeer veel direct contact in het veld, in de vorm van bijeenkomsten, vergaderingen en vele persoonlijke afspraken met directie en beleidsmedewerkers van het NLPVF. De klanttevredenheid onder de uitgevers menen wij dagelijks te kunnen peilen middels de persoonlijke contacten, maar die wordt niet structureel bevraagd.

De inhoudelijke adviseurs en de leden van de diverse commissies die het NLPVF adviseren, worden regelmatig en soms intensief betrokken bij beleidswijzigingen of het formuleren van nieuw beleid. Ook worden zij op de hoogte gehouden van de uitkomsten van hun advisering en hebben ze een belangrijke stem in de keuze voor nieuwe adviseurs en commissieleden.

In bijlage 9 is een selectie te vinden van artikelen over of naar aanleiding van het werk van het NLPVF in de Nederlandse en buitenlandse pers.

Vanzelfsprekend kan het NLPVF alleen werken in nauwe en goede samenwerking met vele personen en instellingen in het culturele veld. Zo zijn daar allereerst de Nederlandse schrijvers, de vertalers en de binnen- en buitenlandse uitgevers. Ook de literaire podia in het buitenland zijn belangrijke partners voor het NLPVF, in 2008 met name het Literaturhaus München en Le Lieu Unique in Nantes, Frankrijk.

Daarnaast is er goed overleg, vaak over concrete projecten of beleidsvoornemens, met onder meer de volgende instellingen: het Fonds voor de Letteren, het Vlaams Fonds voor de Letteren, sss (Schrijvers School Samenleving), de CPNB, Stichting Lezen, Stichting Wereldboekenstad, de Vereniging van Schrijvers en Vertalers, de SLAA (Stichting Literaire Activiteiten Amsterdam), de LUG (Literaire Uitgevers Groep), het Boekenoverleg/KVB, de Nederlandse Taalunie, het Expertisecentrum Literair Vertalen, de Raad voor Cultuur, Tresoar, de Provincie Fryslân, het Huygens Instituut, Kosmopolis, Poetry International, Crossing Border, Winternachten, Wintertuin, Perdu, Maison Descartes, het Goethe-Instituut, Huis Marseille, Felix Meritis, Spui25, Het Beschrijf, het Vlaams-Nederlands Huis te Brussel, het Institut Néerlandais te Parijs, het Nederlands Instituut Petersburg, het Genootschap van Nederlandstalige Misdadauteurs, de LPA (Literaire Podia Amsterdam), boekhandel Athenaeum, de universiteiten van Utrecht, Leiden en Amsterdam, de andere kunstenfondsen (onder meer via het Fondsenoverleg), de SICA, Amsterdam Vluchtstad, het CEEBP (Fund for Central and East European Book Projects), TIN (Theater Instituut Nederland), de Mondriaan Stichting, het Prins Bernhard Cultuurfonds, neerlandici extra muros in diverse buitenlandse landen, RECIT (Europese Vertalershuizen).

En last but not least noemen wij graag de uitstekende samenwerking met het ministerie van OCW, de afdelingen MLB en IB, en het ministerie van Buitenlandse Zaken (DCO en HGIS). Ook is de samenwerking met de ambassades in verschillende buitenlandse landen goed en intensief geweest; voor 2008 moeten hier met name de ambassades of consulaten in Moskou, München, Parijs, Athene en Beijing worden genoemd.

Subsidiëring

BUITENLAND

Inleiding

In 2008 zijn in totaal 214 aanvragen voor vertaalkostensubsidie gedaan. Hiervan zijn er 201 gehonoreerd voor titels in 34 verschillende talen. Het betreft 90 toekenningen voor fictie, 33 voor kinder- en jeugdliteratuur, 59 voor non-fictie, 14 voor poëzie en 5 voor prentenboeken. Hiermee is een kleine teruggang te zien ten opzichte van 2007 (234), maar het is vergelijkbaar met het eerdere topjaar 2005, waarin er 207 toekenningen werden gedaan. Twee oorzaken hebben de cijfers iets doen teruglopen. Ten eerste is het bureau (zie ook 'Bestuursverslag') strenger geweest in de beoordeling van aanvragen. Reden daarvoor is de dreigende forse budgetoverschrijding bij de vertaalsubsidies. De toegenomen strengheid toont zich deels in een aantal afwijzingen, maar meestal al in het informele overleg met de mogelijke aanvrager voordat het tot een aanvraag komt. Ten tweede is in de laatste maanden van 2008 al het effect te zien van de economische crisis: een aantal uitgevers, met name in Oost-Europese landen, stelde de rechtanaankoop van Nederlandse boeken uit vanwege de onzekere economische situatie.

Wat de aantallen aanvragen per taal betreft: een gedeelde derde plaats komt in 2008 toe aan Frankrijk en China (elk 18 aanvragen), de Engelstalige landen nemen met 19 aanvragen de tweede plaats in (UK 13/vs 4/Canada 2), de eerste plaats is, evenals in 2007, voor het Duitstalige gebied (37). Het aantal aanvragen uit China is ten opzichte van dat in 2007 (12) met 50% gestegen. Van de belangstelling uit Turkije kan ondanks een daling in het aantal aanvragen (15; 2007: 20) gezegd worden dat deze op peil is gebleven.

Bij aanvragen voor vertaalsubsidies wordt gelet op drie criteria: de literaire kwaliteit van het oorspronkelijke boek, de status van de buitenlandse uitgever en de kwaliteit van de vertaler. In totaal werden er dit jaar 13 aanvragen afgewezen op basis van een van deze criteria. Een buitenlandse uitgever kan per auteur twee keer subsidie krijgen voor boeken van hetzelfde genre (en nog één keer voor een ander literair genre); daarna wordt de uitgever geacht zijn auteur zodanig 'in de markt' te hebben gezet dat subsidie niet meer nodig is. De vertaalkosten van contemporaine literatuur kunnen tot maximaal 70% worden gesubsidieerd – alleen voor kwetsbare genres als poëzie en de vooroorlogse klassieken worden subsidies van 100% toegekend. Deze vorm van subsidiëring maakt dat het financiële risico voor de buitenlandse uitgever wordt verkleind, maar verre van opgeheven. De uitgever doet zelf een forse investering in de uitgave (rechtanaankoop, redactiekosten, overhead, productiekosten, promotiekosten, een deel van de vertaalkosten, distributiekosten), die vele malen hoger is dan het gesubsidieerde bedrag. Die investering dient te worden terugverdiend in de boekhandel; de boekenkoper betaalt een commercieel gezonde prijs. Op deze wijze wordt het profijtbeginnel in de literaire subsidiëring door het NLPVF volop toegepast.

Uitgedrukt in oplagen heeft het NLPVF in 2008 subsidie toegekend voor 528.228 vertaalde boeken (in 2006: 551.150; in 2007: 621.350), tijdschriftbijdragen en poëziebundels. Aangezien er door de twee-titels-regeling steeds meer Nederlandse boeken zonder subsidie in vertaling verschijnen, is met zekerheid te stellen dat in 2008 opnieuw minstens 1 miljoen, maar waarschijnlijker minimaal 1,5 miljoen lezers in het buitenland een nieuw uit het Nederlands vertaald boek kochten (exclusief backlist, bibliotheekuitleningen, herdrukken, etc.).

Het NLPVF kent behalve vertaalsubsidies ook productiekostensubsidies toe aan uitgevers in Oost- en Midden-Europa, Portugal, Turkije, Rusland, Zuid-Afrika, Indonesië, China en India, en aan poëzie-uitgevers, met een maximum van 1400 euro per uitgave. Bij de aanvragen over 2008 werd 67 keer een productiekostensubsidie toegekend (in 2007: 64; in 2006: 44); dat is exclusief de productiekostensubsidies voor prentenboeken.

In bijlage 1 zijn alle subsidietoekenningen per genre opgenomen.

Fictie

De belangstelling voor Nederlandse romans en verhalenbundels kan in 2008 met recht stabiel worden genoemd ten opzichte van het voorgaande jaar. Er kwamen 131 aanvragen fictie binnen, drie minder dan in 2007, waarvan 36 voor kinder- en jeugdliteratuur en 95 voor fictie voor volwassenen (in 2007: 37 en 97). Er werden 5 aanvragen voor fictietitels voor volwassenen afgewezen, waarvan 3 op formele gronden en 2 vanwege een negatieve beoordeling van de vertaling. Voor het eerst werd subsidie toegekend voor een *graphic novel*: de Hongaarse vertaling van *Inferno* door Marcel Ruijters, uitgebracht door Nyitott Könyvműhely.

Er werden 15 vertalingen van (moderne) klassieken gesubsidieerd, evenveel als in 2006 (2007: 26). Er werd onder meer subsidie toegekend voor vertalingen van het werk van Louis Couperus in het Esperanto, Spaans, Slowaaks en Chinees, Arthur van Schendel in het Chinees, J. Slauerhoff in het Frans, Gerard Reve in het Slowaaks en Zweeds, en Bernlef en Bordewijk in het Hongaars.

Kinder- en jeugdliteratuur

In 2008 werd voor 33 vertalingen van kinderboeken een vertaalsubsidie toegekend, waarvan 11 voor vertalingen in het Duits. Er werden 3 aanvragen afgewezen. In meer dan 10 andere talen zijn 1 of 2 titels vertaald. Opvallend zijn daarbij de vertalingen van *Slaaf kindje slaaf* van Dolf Verroen en *De tasjesdief* van Mieke van Hooft in het Hindi.

Prentenboeken

Er zijn 5 subsidies toegekend voor de vertaling van kwalitatief hoogwaardige geïllustreerde prentenboeken. De regeling wordt voor 50% gefinancierd door de Mondriaan Stichting.

De Griekse uitgever Erevnites heeft zijn edities van *Kleine Ezel en jarige Jakkie* en *Kleine Ezel en het boebeest* goed kunnen presenteren op de eerste kinderboekenbeurs van Griekenland, aan de hand van workshops van de illustratrice Annemarie van Haeringen en de schrijver Rindert Kromhout.

Non-fictie

Het aantal subsidieaanvragen voor non-fictieboeken nam iets af, van 70 aanvragen in 2007 naar 64 in 2008. Bij 44 van deze aanvragen ging het om een titel die eerder in een van onze brochures was opgenomen. Er werden 5 aanvragen afgewezen. Opnieuw nam China de meeste vertalingen (10) voor zijn rekening, gevolgd door de Angelsaksische wereld (8) en Duitsland (6). In totaal werden vertalingen van non-fictietitels in 20 talen gesubsidieerd. Er werd 6 keer een aanvraag ingediend voor een boek van Johan Huizinga en 4 keer voor een van Fik Meijer.

Literatuurgeschiedenis

In 2008 werd de eindredactie van *A Literary History of the Low Countries* afgerond, nadat eerder alle hoofdstukken grondig bewerkt waren voor het Angelsaksische lezerspubliek. De verschijning van het boek is door de Amerikaanse uitgever Camden House voor september 2009 aangekondigd.

Poëzie

Voor kwalitatief hoogstaande uitgaven in het buitenland subsidieert het NLPVF de volledige vertaalkosten evenals een deel van de productiekosten. Actieve benadering van uitgevers e.d. leidde in 2008 tot 14 vertaalsubsidies in Frankrijk, Duitsland, Engeland, de Verenigde Staten en Colombia. Opvallend is de toename in het Duits (5) en het Engels (5). Vermeldenswaard zijn onder meer de verzamelbundels van Rutger Kopland in Duitsland en Esther Jansma en Toon Tellegen in Engeland, ronduit sensationeel is de voorgenomen Amerikaanse uitgave van het volledige dichtwerk van Lucebert, in vijf delen tot aan 2012.

Door samenwerking met organisaties als de LiteraturWERKstatt en Lyrikline.org (Duitsland), The Poetry Society (Engeland) en Poetry International en Poetry International Web (Nederland) worden de internationale uitwisseling en de aanwezigheid in het veld versterkt.

Theaterteksten

Het NLPVF heeft al in 2007 het initiatief genomen tot een plan voor de ondersteuning van Nederlandse theaterteksten in vertaling. Tot nu toe is er geen fonds of instituut dat die taak tot de zijne rekent, terwijl er wel vraag en mogelijkheden zijn op dit gebied. Samen met het Theater Instituut Nederland is een 'Pleidooi voor toekomstige promotie en subsidiëring van Nederlandse toneelteksten in vertaling' geschreven en ingediend bij het ministerie van OCW. Het TIN heeft het vervolgens opgenomen in zijn beleidsplan voor 2009–2012. Het plan is te raadplegen op: www.nlpvf.nl/nl/subsidies/pleidooi_toneelteksten_vertaling.php.

Het is nog niet duidelijk of het TIN voor 2009 mogelijkheden ziet om structurele ondersteuning voor theaterteksten te bieden.

Subsidiëring

BINNENLAND

Inleiding

Het NLPVF heeft in 2008 de binnenlandse subsidieregelingen vereenvoudigd en in twee heldere, overkoepelende regelingen gevat. De nieuwe regelingen – een voor literaire uitgaven en een voor literaire tijdschriften – zijn op 25 november voorgelegd aan de minister van OCW, die ze per schrijven van 5 januari 2009 heeft goedgekeurd. De nieuwe regelingen vervangen alle eerdere Binnenlandregelingen, 9 in totaal.

Ook de toetsing van de subsidieaanvragen verandert. In december 2008 is er een commissie Literatuur ingesteld. Deze zal met ingang van 1 januari 2009 zowel de literaire uitgaven als de tijdschriftaanvragen beoordelen. Eind 2007 stelde het NLPVF al een vergelijkbare commissie in voor de Friese literatuur. Informatie over de nieuwe regelingen en commissies is gepubliceerd op www.nlpvf.nl.

Subsidies boeken

In 2008 ontving het NLPVF 24 subsidieaanvragen, krap meer dan in 2007 (22). Daarvan werden 3 aanvragen op formele gronden afgewezen en 3 op inhoudelijke gronden. Over 1 aanvraag kon in 2008 nog geen beslissing worden genomen. Van de 5 overgebleven aanvragen uit 2007 werden er 4 toegekend, 1 werd er op inhoudelijke gronden afgewezen. Daarmee staat de teller in 2008 op 21 gehonoreerde aanvragen (17 plus 4).

De subsidies kwamen ten goede aan verzamelde werken, non-fictieboeken over historische en buitenlandse literatuur, poëziebundels en oudere primaire teksten. Bijlage 2 bevat een overzicht van de gesubsidieerde uitgaven, bijlage 3 de namen van de deskundigen die het NLPVF adviseerden.

Nederlandse literaire klassieken: Deltareeks

In 2007 besloot de Stichting Nederlandse Literaire Klassieken (SNLK) in overleg met het NLPVF dat de Deltareeks – een serie nieuwe leesedities van klassieke werken uit de Nederlandse literatuur – in de huidige vorm zal ophouden te bestaan. Delen die in 2007 al in wording waren, zullen nog verschijnen.

In het verslagjaar bestond het bestuur van de SNLK uit de hoogleraren Gillis Dorleijn (voorzitter), Lia van Gemert en Paul Wackers, en de uitgevers Annette Portegies en Mark Pieters. Er verschenen geen nieuwe Deltadelen. Wel werden er twee tekstedities afgerond: H.K. Poot, *Lyriek* (ed. Riet Schenkeveld) en Hadewijch, *Liederen* (ed. Veerle Fraeters en Frank Willaert). Beide uitgaven worden voorjaar 2009 verwacht.

Nieuwe klassiekenreeks

April 2008 werd het project 'De canon van de Nederlandstalige literatuur' besproken in het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie. Doel is zo voortvarend mogelijk de klassieke canonieke teksten van de Nederlandstalige literatuur in Nederland en Vlaanderen op een toegankelijker manier beschikbaar te maken voor onderwijs en algemeen publiek. Het Comité reageerde positief op de pilot en stelde 15.000 euro ter beschikking voor een Nederlands-Vlaamse uitwerking daarvan.

Friese literatuur

In 2008 werden 7 van de in totaal 9 Friese subsidieaanvragen gehonoreerd: 6 poëziebundels en 1 roman. De roman maakt deel uit van het project *Fryske Modernen* (zie hieronder). Er werd 1 aanvraag afgewezen en over 1 aanvraag kon in 2008 nog geen beslissing worden genomen. De commissie Friese literatuur bestond in het verslagjaar uit Alpita de Jong, Eric Hoekstra, Redbad Veenbaas en Hylke Tromp (namens het NLPVF-bestuur).

Fryske Modernen

Een door het NLPVF, het Fonds voor de Letteren en de Provincie Fryslân ingestelde gezamenlijke commissie brengt advies uit over de aanvragen in de serie *Fryske Modernen*, de opvolger van de serie Friese Literaire Klassieken. In 2008 bestond deze uit Klaas van der Hoek, Alpita de Jong, Hylke Tromp en Jant van der Weg-Laverman. De commissie oordeelde in het verslagjaar positief over de roman *In Jikse-libben* van Janneke Spoelstra. Het besluit over de aanvraag voor de roman van Eekje Tuma zal in 2009 worden genomen.

Gebarentaal

Het NLPVF en het Fonds voor de Letteren hebben sinds 2001 een regeling voor cultuuruitingen in de Nederlandse Gebarentaal. In het verslagjaar werd geen beroep gedaan op de regeling.

Literaire tijdschriften

In 2008 kwam er een nieuwe tijdschriftenregeling tot stand. Het NLPVF is mede op basis van gesprekken met uitgevers en redacties tot een eenvoudige en effectieve subsidiesystematiek gekomen. Het idee van de regeling is de tijdschriften zo veel mogelijk ruimte te geven om zich te ontwikkelen en hun publieksbereik te vergroten.

Zoals ieder jaar zijn de tijdschriften op hun inhoudelijke kwaliteit beoordeeld. De commissies Literaire tijdschriften en Friese literatuur hebben op basis van de jaargangen 2005, 2006 en 2007 een advies geformuleerd over de voortzetting van de subsidie (eindbeoordeling). Conform de adviezen besloot het NLPVF de subsidie voor de tijdschriften in de structurele subsidieregeling ten minste drie jaar te continueren, ofwel voor de jaargangen 2008, 2009 en 2010.

Nederlandstalige literaire tijdschriften

In 2008 subsidieerde het NLPVF 12 Nederlandstalige literaire tijdschriften. Twee tijdschriften, beide uitgegeven door De Bezige Bij, kondigden hun opheffing aan: *Bunker Hill* en *Raster* houden na jaargang 2008 op te bestaan. *Passionate Magazine* zit in de periode 2009–2012 in de Basisinfrastructuur en valt daarmee buiten de regeling van het NLPVF.

De volgende 9 tijdschriften kregen een standaardsubsidie: *Armada*, *Bunker Hill*, *Hollands Maandblad*, *Liter*, *De Parelduiker*, *Parmentier*, *Passionate Magazine*, *De Revisor* en *De Tweede Ronde*. De overige 3 tijdschriften – *De Gids*, *Raster*, *Tirade* – ontvingen vanwege hun buitengewone kwaliteit een standaardsubsidie plus premie.

De commissie Literaire tijdschriften bestond in het verslagjaar uit Arend Jan Heerma van Voss, Janita Monna, Hans Vandevoorde en Christa Vidlund (namens het NLPVF-bestuur).

Zomer 2008 ontving het NLPVF een aanvraag voor een nieuw op richten tijdschrift, *Eisner*. Met de komst van *Eisner* heeft de Nederlandse literatuur er een nieuw genre bij: dat van het getekende literaire tijdschrift. Het NLPVF en Fonds BKVB sloegen de handen ineen en besloten deze vernieuwing op tijdschriftengebied samen te ondersteunen met een startsubsidie van 15.000 euro voor de eerste jaargang (7.500 per fonds).

Friese literaire tijdschriften

Het NLPVF subsidieerde in 2008 3 Friese literaire tijdschriften: *Hjir*, *De Moanne mei Trotwaer* en het *Jaarboek Farsk*. Eind 2008 werd bekendgemaakt dat *Hjir* en *Farsk* gaan fuseren en in 2009 zullen verschijnen onder de naam *ensafh*.

De beoordelingscommissie is dezelfde als voor de *Fryske Modernen* (zie hierboven).

Geïllustreerde kinder- en jeugdliteratuur

In 2008 zijn 9 van de 20 aanvragen gehonoreerd met een productiesubsidie. De subsidies gaan naar 5 verschillende uitgeverijen. Niet alleen prentenboeken zijn gesubsidieerd, maar ook het Poëziejaarboek van uitgeverij Querido, een Fabelboek van uitgeverij Gottmer en een non-fictieboek van The House of Books. De commissie die een inhoudelijk oordeel geeft over de kwaliteit van beeld en tekst bestond in 2008 uit Harm de Jonge (tekst), Mirjam Noorduijn (tekst), Anki Posthumus (beeld) en Ceseli Josephus Jitta (beeld).

Vertaalsubsidies voor Nederlandse uitgevers

Fries-Nederlands

Het NLPVF spant zich samen met de Provincie Fryslân in voor het tot stand brengen van meer vertalingen van Friese romans en poëzie. Er is daartoe een stimuleringsregeling ingesteld waarbij Nederlandse uitgevers die een Fries werk in vertaling willen uitbrengen de vertaalkosten gesubsidieerd kunnen krijgen. In 2008 kreeg uitgeverij Cossee een vertaalsubsidie toegekend voor de tweetalige poëziebundel *De geboorte van het zwarte paard* van Tsead Bruinja.

Moeilijk toegankelijke talen

Het NLPVF stelt in uitzonderlijke gevallen subsidie beschikbaar voor de Nederlandstalige uitgave van een belangrijke, klassieke literaire tekst uit een weinig toegankelijke taal. In 2008 werd geen beroep gedaan op de regeling. In de toekomst zou het NLPVF in samenwerking met het Fonds voor de Letteren deze regeling aanzienlijk productiever willen laten zijn, om zo de diversiteit van het boekenaanbod in Nederland te bevorderen.

Subsidiëring

INTERCULTURELE LETTEREN

De afgelopen jaren heeft het NLPVF op verzoek van het ministerie van OCW extra aandacht besteed aan interculturele letteren. De verhoogde aandacht heeft effect gehad: er zijn bijzondere boeken verschenen en interessante netwerken aangeboord. Het budget van 2005–2008, gefinancierd uit de bestemmingsreserves van het NLPVF, werd nagenoeg uitgeput.

Twee van de drie regelingen die het NLPVF voor dit beleidsterrein had gemaakt, Interculturele uitgaven en Interculturele auteurs, zijn ondergebracht in de nieuwe regeling Literaire uitgaven die per 1 januari 2009 van kracht is. Voor de regeling Interculturele manifestaties en projecten werden in het verslagjaar twee andere regelingen van het NLPVF verruimd: aanvragers kunnen na 2008 terecht bij de regeling Internationale Literaire Manifestaties en Projecten (ILMP) of Incidentele subsidies. Om de aandacht voor het interculturele te waarborgen, nodigde het NLPVF commissielid Interculturele letteren Adem Kumcu uit plaats te nemen in de commissie ILMP (lid sinds medio 2008).

In 2008 kreeg de commissie Interculturele letteren 7 verzoeken voorgelegd, verspreid over twee beoordelingsrondes. Er werden 3 aanvragen gehonoreerd, 2 afgewezen en over 2 kon geen beslissing worden genomen. De commissie bestond in het verslagjaar uit Adem Kumcu, Karolina Spaic, Sjeng Scheijen (tot juni 2008, tevens commissielid ILMP) en Christine Wagner (vanaf juni 2008). Binnen de twee regelingen voor Interculturele boekuitgaven werden 6 aanvragen gehonoreerd (2007: 3), op basis van de adviezen van externe specialisten. Een van de titels is *Democratie kun je niet eten* van de Congolees Alphonse Muambi. De auteur was in 2006 als verkiezingswaarnemer namens Nederland in Congo en schreef daarover een bijzonder reisverslag.

Oktober 2008 werd het NLPVF betrokken bij de regeling KulturA, bedoeld om de culturele infrastructuur op de Antillen en Aruba en de (internationale) uitwisseling te versterken. KulturA vormt een aanvulling op de reguliere ondersteuningsmogelijkheden van zes cultuurfondsen en heeft een looptijd van ten minste vier jaar (2009–2012).

De Curaçaose Roland Colastica, theatermaker en schrijver van onder meer vier kinderboeken in het Papiaments, heeft december 2008/januari 2009 in het Vertalershuis te Amsterdam kunnen werken aan zijn eerste Nederlandstalige kinderboek. Hij werd hierbij intensief gecoacht door de Nederlandse kinderboekenschrijver Sjoerd Kuiper.

Met het oog op uitbreiding van het vertalersbestand werden proefvertalingen in het Turks, Farsi en Arabisch beoordeeld.

Met steun van SICA is gewerkt aan een nadere uitwerking van plannen in het kader van beleid ten aanzien van de landen van de Middellandse Zee en het Midden-Oosten.

Internationaal

Er waren bezoeken aan uitgevers in Turkije en er vond voor het eerst een bezoek plaats aan de Abu Dhabi International Book Fair, een boekenbeurs die door de verbinding met de Frankfurter Buchmesse en de expertise die zo beschikbaar komt, in korte tijd is uitgegroeid tot de belangrijkste beurs van de Arabische wereld. In de nieuwe beleidsperiode zal versterkt worden ingezet op zowel Turkije (in samenhang met andere Nederlandse cultuurfondsen en de ministeries van Buitenlandse Zaken en OCW) als op de Arabische wereld, die als het gaat om aandacht voor literatuur uit het Westen sterk in ontwikkeling is.

Van de buitenlandse aanvragen voor vertaalkostensubsidie vielen er 27 onder de interculturele regeling. In totaal werden er 22 aanvragen gehonoreerd: 12 aanvragen voor romans en verhalenbundels, 5 voor non-fictiewerken en 5 voor kinder- en jeugdliteratuur, waarvan 1 prentenboek. De meeste aanvragen kwamen uit Turkije (15, waarvan 1 is afgewezen).

Suriboek

De Stichting Suriboek Suriname heeft een bescheiden subsidie ontvangen voor twee boekuitgaven in de reeks, die tot doel heeft een nieuw lezerspubliek in Suriname tegen een lage prijs in aanraking te brengen met Nederlandstalige literatuur: *De revolutie niet begrepen* van Cynthia McLeod en *De stille plantage* van Albert Helman. Beide uitgaven zullen in de loop van 2009 verschijnen.

Amsterdam Vluchtstad/Schrijversresidenties

Amsterdam Vluchtstad bood in 2008 plek aan Maha Hassan uit Syrië en Koulsy Lamko uit Tsjad; in de Amsterdamse schrijversresidenties waren uit Zuid-Afrika Marlene van Niekerk en E.K.M. Dido te gast, uit Turkije Ragıp Zarakolu en Roni Margulies, en uit Soedan Jamal Mahjoub.

Vertaalworkshop

In 2008 vond er één workshop plaats onder het kopje intercultureel: in juni organiseerde het NLPVF voor de derde keer in Istanbul een vertaalworkshop Nederlands-Turks (7 deelnemers).

Informatie

Internationale boekenbeurzen

In 2008 bezochten medewerkers van het NLPVF 11 boekenbeurzen: die van Athene, Abu Dhabi, Leipzig, Parijs, Bologna, Londen, Thessaloniki, Beijing, Göteborg, Frankfurt en Guadalajara. In Abu Dhabi, Bologna, Londen, Beijing en Frankfurt had het NLPVF in 2008 een stand.

- 30 januari-5 februari bezochten Agnes Vogt en Henk Pröpper de eerste internationale kinderboekenbeurs van Athene waar Nederland gastland was. Het NLPVF presenteerde een tentoonstelling van kinderboekillustraties.
- 10-15 maart bezochten Henk Pröpper en Bas Pauw voor het eerst de Abu Dhabi International Book Fair met promotiemateriaal in het Arabisch.
- 14-15 maart was Maarten Valken aanwezig op de boekenbeurs in Leipzig.
- 15-19 maart was Thomas Möhlmann in Parijs voor de Salon du Livre en ontmoetingen met redacteurs.
- 30 maart-3 april bezochten Agnes Vogt en Barbara Mazzotta de kinderboekenbeurs in Bologna.
- 13-18 april waren Maria Vlaar, Maarten Valken en Barbara den Ouden in Londen voor de London Book Fair en uitgeversbezoeken.
- 29 mei-1 juni bezochten Henk Pröpper en Peter Bergsma de boekenbeurs in Thessaloniki.
- 29 augustus-10 september bezochten Henk Pröpper en Maarten Valken voor de vierde maal de Beijing Book Fair met een geheel nieuwe brochure in het Chinees; tevens werden er bezoeken gebracht aan uitgevers in Guangzhou.
- 24-27 september bezocht Maria Vlaar de boekenbeurs in Göteborg, Zweden.
- 13-19 oktober waren Barbara Mazzotta, Thomas Möhlmann, Barbara den Ouden, Bas Pauw, Henk Pröpper, Maarten Valken, Maria Vlaar en Agnes Vogt in Frankfurt voor de Frankfurter Buchmesse.
- 28 november-5 december bezochten Agnes Vogt en Maarten Valken de boekenbeurs in Guadalajara, Mexico.

Overige bezoeken buitenland

In 2008 maakten medewerkers van het NLPVF in totaal 53 reizen met als doel buitenlandse uitgevers en literaire organisaties van informatie te voorzien over Nederlandse literatuur, manifestaties te entameren of voor te bereiden, en vertaalworkshops te bezoeken.

- 11 januari was Peter Bergsma in Parijs bij de uitreiking van de Prix des Phares du Nord 2007 aan Annie Kroon.
- 23-25 januari bezocht Bas Pauw München in verband met deelname aan een conferentie van het Goethe-Institut over Duitse internationale literatuurpromotie.
- 6-8 februari waren Bas Pauw en Maria Vlaar in Berlijn ter voorbereiding op het poëzieprogramma 'Verstransfer Amsterdam-Berlin', mei-juni 2008. Maria Vlaar hield in het Literaturhaus Berlin een lezing over het NLPVF.
- 29 februari-2 maart bezocht Mireille Berman het Bath Literature Festival, waar vier Nederlandse auteurs optraden.
- 4 maart bezocht Henk Pröpper de Nederlandse ambassade in Brussel in verband met de samenwerking met Vlaanderen.
- 10-13 maart bezocht Maarten Valken Boedapest voor bezoeken aan Hongaarse uitgevers en het Low Festival, waar onder meer de vertaling van *Correct* van Herman Vuijsje werd gepresenteerd.
- 31 maart-1 april was Tiziano Perez in Milaan ter voorbereiding op de manifestatie 'Caffè Amsterdam'.

-
- 6–8 april was Tiziano Perez in Rome in verband met een vertaalworkshop met Arnon Grunberg.
 - 12–13 april was Peter Bergsma in Wenen voor overleg met de Europese vertalersvereniging CEATL.
 - 16–19 april bezocht Henk Pröpper uitgevers in Parijs.
 - 28 april–2 mei was Maarten Valken in New York voor bezoeken aan uitgevers en het PEN Festival, waar onder anderen Lieve Joris optrad.
 - 14 mei woonde Henk Pröpper de Grote Vertaaldag in Brussel bij ter gelegenheid van het Nederlands-Vlaams Vertaalpleidooi.
 - 20–21 mei was Bas Pauw in Berlijn voor ‘Verstransfer Amsterdam-Berlin’ I.
 - 29–30 mei bezochten Bas Pauw en Tiziano Perez München ter voorbereiding op de manifestatie ‘Quer durch Amsterdam’.
 - 4–6 juni was Thomas Möhlmann in Berlijn in het kader van het uitwisselingsproject ‘Verstransfer Amsterdam-Berlin’.
 - 8–14 juni was Tiziano Perez in Tokyo en voerde gesprekken met Japanse uitgevers.
 - 10–14 juni waren Maarten Valken, Henk Pröpper en Peter Bergsma in Istanbul voor bezoeken aan uitgevers en een vertaalworkshop Nederlands-Turks.
 - 25–26 juni brachten Tiziano Perez en Henk Pröpper een bezoek aan Nantes ter voorbereiding op de ‘Rencontres littéraires néerlandaises et flamandes’ in november.
 - 4–7 juli was Thomas Möhlmann in Berlijn om de LiteraturWERKstatt en het Poesiefestival Berlin te bezoeken en deel te nemen aan de partnermeeting van Lyrikline.org.
 - 22–24 augustus bezocht Mireille Berman het Edinburgh International Book Festival, waar twee Nederlandse auteurs optraden; ook sprak zij met de directie van het festival over de mogelijkheden voor Nederlandse auteursbezoeken in de komende jaren.
 - 4–5 september was Barbara den Ouden in Antwerpen waar ze de Zomercursus Literair Vertalen bijwoonde.
 - 18–20 september was Peter Bergsma in Athene voor overleg met zijn Griekse collega over een Europese subsidieaanvraag.
 - 22–24 september was Bas Pauw in München ter voorbereiding op ‘Quer durch Amsterdam’.
 - 24–26 september bezochten Bas Pauw en Agnes Vogt het internationales literaturfestival Berlin.
 - 26 september bezocht Peter Bergsma de États généraux du multilinguïsme in Parijs.
 - 29–30 september was Mireille Berman in Cheltenham voor overleg over de promotie van Nederlandse literatuur in Engeland in 2009–2010.
 - 29–31 oktober brachten Henk Pröpper, Maria Vlaar, Bas Pauw, Tiziano Perez en Mireille Berman een bezoek aan München in verband met ‘Quer durch Amsterdam’, dat op 30 oktober geopend werd.
 - 1–6 november reisde Henk Pröpper met minister Plasterk naar Beijing waar onder meer werd gesproken met de minister van Cultuur en hoge vertegenwoordigers van de General Administration for Press and Publication. Minister Plasterk stelde de kandidatuur van Nederland aan de orde als gastland op de Beijing Book Fair in een van de komende jaren. Dit verzoek werd vervolgens door de minister schriftelijk bevestigd, waarna door het NLPVF een plan van aanpak werd voorbereid. Bedoeling is het gastlandschap te organiseren met onder meer het Fonds BKVB, de DDFA en de China Stichting. Van de zijde van het ministerie van OCW werd ook financiële steun toegezegd.
 - 3–4 november was Bas Pauw in München voor ‘Quer durch Amsterdam’ II.
 - 6–9 november woonden Henk Pröpper en Tiziano Perez in Nantes de mede door het NLPVF georganiseerde ‘Rencontres littéraires néerlandaises et flamandes’ bij.
 - 8–9 november bezocht Mireille Berman in Oldenburg het KIBUM-festival dat in het teken stond van Nederlandse kinder- en jeugdliteratuur.
 - 10–14 november was Bas Pauw in München voor ‘Quer durch Amsterdam’ III en IV.
 - 12–15 november reisde Maria Vlaar naar Bratislava, Slowakije, om uitgevers te bezoeken, de presentatie van een boek van Thomas Rosenboom bij te wonen en auteur en vertaler Adam Bzoch te vergezellen naar Ružomberok, waar een vertaalworkshop werd gehouden.

- 18–19 november bezocht Tiziano Perez München voor ‘Quer durch Amsterdam’ v.
- 24 november bezochten Mireille Berman en Tiziano Perez de Arts Council in Londen om te praten over het faciliteren van de promotie van Nederlandse literatuur in Engeland.
- 26–27 november was Bas Pauw in München voor ‘Quer durch Amsterdam’ vi.
- 3–4 december was Bas Pauw in München voor ‘Quer durch Amsterdam’ vii.
- 9–11 december waren Bas Pauw en Tiziano Perez in München voor ‘Quer durch Amsterdam’ viii.
- 15–17 december reisde Maria Vlaar naar Moskou voor een eendaagse bijeenkomst over het NLPVF en de Nederlandse literatuur met uitgevers en vertalers, georganiseerd door vertaalster en universitair docente Irina Trofimova, in samenwerking met de Nederlandse ambassade in Moskou en het Vlaams Fonds voor de Letteren.
- 18–20 december bezocht Peter Bergsma een congres van het Institutió de les Lletres Catalanes in Barcelona.

Internationaal bezoekersprogramma

Het Internationale bezoekersprogramma dient niet alleen om de Nederlandse literatuur bij buitenlandse uitgevers te introduceren, maar ook om bestaande contacten te bestendigen en uit te bouwen. De flexibele HGIS-financiering stelt het NLPVF in staat met het bezoekersprogramma ook in te spelen op de buitenlandse literaire manifestaties, door in voorbereiding daarop extra redacteurs of een aantal literaire critici uit het betreffende land uit te nodigen.

Het NLPVF regelt voor zijn bezoekers afspraken met Nederlandse uitgevers en organiseert ontmoetingen met auteurs en vertalers in de betreffende taal. Het programma omvat verder steeds een ontvangst op het NLPVF en een of twee diners of lunches met grotere gezelschappen. Bij het samenstellen van het programma is maatwerk het devies: geen twee programma's zijn hetzelfde en er wordt steeds nadrukkelijk rekening gehouden met het profiel, de wensen en de mogelijkheden van de bezoekers. Velen keren daarna op eigen initiatief terug naar Nederland; voor alle deelnemers geldt dat zij na hun bezoek aan Amsterdam veel gemakkelijker hun weg in de Nederlandse uitgeverwereld weten te vinden.

Het NLPVF is uitermate tevreden over het functioneren van het bezoekersprogramma, dat binnen het vertaalbeleid een belangrijk beleidsinstrument is.

In 2008 waren de volgende uitgevers en journalisten in Amsterdam te gast:

16–20 januari	Griekse journalisten: OLGA SELLA (<i>Kathimerini</i>), Manolis Piblis (<i>Ta Nea</i>), DESPINA SAVOPOULOU (<i>Eleftherotypia</i>), CATHERINE VELISSARIS (EKEBI)
20–23 februari	MARTIN HIELSCHER – Verlag C.H. Beck, München
6–10 april	MIRIAM MARTINEZ – Fondo de Cultura Economica, Mexico
17–20 april	GEOFFREY TAYLOR – Harbourfront Cultural Centre, Toronto
19–24 april	CHRISTINA STRIEWSKI – Suhrkamp Verlag, Frankfurt
23–27 mei	YAN JUXIN – Shanghai Literature & Art Publishing, Shanghai
4–8 juni	PHILIP GWYN JONES – Portobello Books/Granta Books, Londen
2–4 oktober	Münchener journalisten: WILHELM TRAPP (<i>Die Zeit, Süddeutsche Zeitung</i>), ALEXANDER KLUY (<i>Frankfurter Allgemeine Zeitung, WDR</i>), CHRISTINE HAMEL (<i>Bayerischer Rundfunk</i>), KATHRIN HILLGRUBER (<i>Süddeutsche Zeitung</i> , <i>Frankfurter Rundschau, Der Tagesspiegel</i>)

Ter voorbereiding op de tentoonstelling van Nederlandse kinder- en jeugdboekillustraties in Athene brachten drie Griekse journalisten en de lokale organisatrice (EKEBI) in januari een kort, informatief bezoek aan Amsterdam.

Bij het gerenommeerde Duitse uitgevershuis C.H. Beck verscheen in het recente verleden al enige Nederlandse non-fictie (Tijs Goldschmidt, Betsy Udink, Hans Jansen, René van Royen), bij de fictie-tak bestaat vooral belangstelling voor de modern-klassieke Nederlandse literatuur. Redacteur Martin Hielscher publiceerde *Karakter* van Ferdinand Bordewijk in een nieuwe Duitse verta-

ling en zal met ander werk van Bordewijk verder gaan.

Het Mexicaanse Fondo de Cultura Economica is een van de grote Mexicaanse uitgeverijen die het NLPVF tijdens recente bezoeken aan de boekenbeurs van Guadalajara heeft leren kennen. Miriam Martinez is redactrice van kinder- en jeugdliteratuur; zij bezocht de belangrijke Nederlandse uitgevers op dit terrein. Martinez is speciaal geïnteresseerd in de geavanceerde Nederlandse druktechnieken en bezocht de Amsterdamse drukkerij Mart. Spruijt, waar het NLPVF veel mee samenwerkt.

Geoffrey Taylor is directeur van het Harbourfront Cultural Centre in Toronto in Canada. In 2008 heeft het NLPVF met het Harbourfront Centre aan een literair uitwisselingsprogramma deelgenomen. In het kader van het Shift!-festival trad een aantal Canadese auteurs op in het Muziekgebouw aan 't IJ, terwijl er in november vier Nederlandse auteurs in Toronto acte de présence gaven. Het NLPVF stelde Geoffrey Taylor in staat zich nader te oriënteren op het Nederlandse literaire leven.

Suhrkamp Verlag is vanouds de belangrijkste Duitse uitgever van Nederlandse literatuur. De jonge redactrice Christina Striewski heeft er het omvangrijke Nederlandse fonds onder haar hoede, waaronder het werk van de in Duitsland zeer vermaarde auteurs Cees Nooteboom en A.F.Th. van der Heijden. Zij kocht ook enkele jongere auteurs aan: Marente de Moor, Christiaan Weijs en Gerbrand Bakker. Tijdens haar bezoek aan Amsterdam heeft Striewski alle Nederlandse auteurs uit haar fonds kunnen treffen.

Het NLPVF wil aan de grote Chinese belangstelling voor Nederlandse literatuur tegemoetkomen door jaarlijks een Chinese uitgeverij uit te nodigen in het kader van het bezoekersprogramma. Shanghai Literature & Art Publishing is een heel omvangrijke uitgeversgroep waar die belangstelling zeer concreet is. Er verschijnt dit jaar werk van J. Slauerhoff, Louis Couperus en Henk van Woerden. Uitgever Yan Juxin sprak tijdens zijn bezoek aan Amsterdam met alle belangrijke Nederlandse uitgevers.

Philip Gwyn Jones was in 1998 een van de eerste gasten in het bezoekersprogramma, destijds als redacteur van onder anderen Nanne Tepper en Marcel Möring bij HarperCollins. Inmiddels is hij een van de belangrijkste mensen in de Britse uitgeverwereld, met een eigen uitgeverij, Portobello Books, en als directeur van het gerespecteerde Granta Books. Er wordt zelden iemand tweemaal uitgenodigd, maar voor Jones werd een uitzondering gemaakt. Inmiddels heeft hij de vertaalrechten gekocht van de roman *Joe Speedboot* van Tommy Wieringa, die in de zomer van 2009 in Engeland zal verschijnen, en van nog 4 Nederlandstalige titels, waaronder Hella Haassers *Heren van de thee*.

Ter voorbereiding op de grote literaire manifestatie 'Quer durch Amsterdam', die het NLPVF in november in München organiseerde, werd een viertal journalisten uit München uitgenodigd. Zij hebben vervolgens uitvoerig over het Nederlandse programma en de deelnemende auteurs geschreven. Dit bezoek kwam niet ten laste van het budget voor het bezoekersprogramma.

Amsterdam Fellowship for International Publishers

Het fonds organiseerde van 4 tot 9 september samen met literair organisatiebureau Bookalicious een groepsbezoek voor internationale uitgevers, het Amsterdam Fellowship for International Publishers (AFIP). Aan dit groepsbezoek namen 9 internationale uitgevers deel: Maggie Doyle (Robert Laffont, Parijs), Patricia Escalona (Roca Editorial, Barcelona), Anne Fløtaker (Cappelen Damm, Oslo), Adam Halmos (Nytott Könyvműhely, Boedapest), Lisa Highton (Hodder & Stoughton, Londen), Sarah MacLachlan (House of Anansi, Toronto), Kathrin Scheel (Schöffling, Frankfurt), Seid Serdarević (Fraktura, Zaprešić; Kroatië) en Livia Szasz (Leda, Boekarest). Het fellowship werd grotendeels gefinancierd door het NLPVF, met substantiële bijdragen van Amsterdam Wereldboekenstad, de Groep Algemene Uitgevers, de Frankfurter Buchmesse, de Central and Eastern European Book Projects (CEEBP) en de Ontario Media Development Corporation.

Er was bewust voor gekozen om het bezoek samen te doen vallen met Manuscripta, de traditio-

nele opening van het Nederlandse boekenseizoen. Voor de *fellows* bood Manuscripta in één oogopslag een overzicht van de Nederlandse uitgeverijen en een indruk van het Nederlandse lezerspubliek en het najaarsaanbod. Verder voorzag het programma in ontmoetingen met een aantal (sub)agenten en kennismaking met de CPNB en het NLPVF. De fellows roemden vooral de hoge organisatiegraad van de Nederlandse uitgeversbranche, de inventiviteit van de marketing en de professionaliteit en zorgvuldigheid waarmee de Nederlandse literatuur in het buitenland wordt gepresenteerd. De Nederlandse uitgevers reageerden van meet af aan enthousiast op dit initiatief. Het programma bood hun een goede gelegenheid om hun uitgeverij te presenteren aan een grote groep geïnteresseerde en goed ingevoerde internationale collega's.

Het NLPVF ziet het fellowship als een goede aanvulling op zijn reguliere Bezoekersprogramma, en wil in samenwerking met enkele partijen in het boekenvak een jaarlijks terugkerend fellowship grondvesten, zoals ook voorgesteld aan het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Brochures

In 2008 verschenen er twee nummers van *10 Books from Holland and Flanders* (voorjaar en najaar), waarin recente Nederlandstalige fictietitels onder de aandacht worden gebracht. Deze publicatie werd gemaakt in samenwerking met het Vlaams Fonds voor de Letteren en verstuurd naar ongeveer 2000 relaties (een vast internationaal publiek van uitgevers, redacteurs, vertalers, critici, literair agenten, neerlandici en andere belangrijke contacten).

In de jaarlijkse brochure *Quality Non-Fiction from Holland* werden 10 non-fictietitels besproken. Deze uitgave werd naar meer dan 1650 buitenlandse uitgevers verstuurd.

De publicatie *Children's Books from Holland* werd gemaakt voor de boekenbeurs in Bologna en gaf een overzicht van de belangrijkste kinder- en jeugdtitels die in 2007 verschenen. De brochure werd naar meer dan 1100 relaties verstuurd.

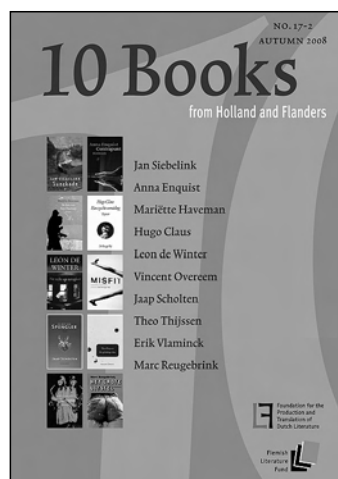
Voor de boekenbeurs in Beijing (BIBF) werd een Chinees-Engelstalige brochure gemaakt: *Panorama Holland 4*. Deze publicatie met een omvang van 28 pagina's gaf een breed overzicht van de Nederlandse letteren in diverse genres en werd in een oplage van 1000 exemplaren verspreid.

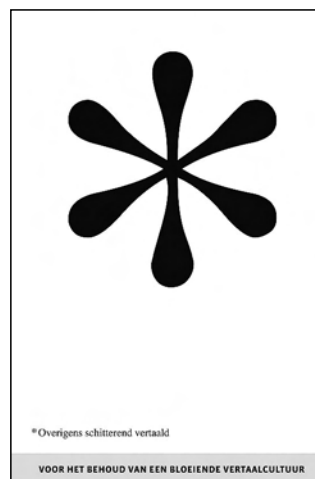
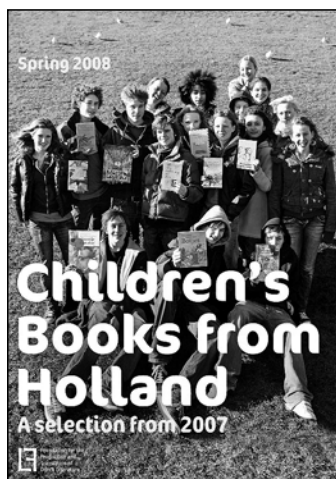
Voor de boekenbeurs in Guadalajara (Mexico) werd een Spaanstalige folder gemaakt met informatie over 30 fictie-, non-fictie-, poëzie- en kinder- en jeugdtitels.

Om aandacht te vragen voor de toegenomen belangstelling in Engeland voor Nederlandse literatuur werd een folder gemaakt met informatie over verschenen titels en aanstaande auteursoptredens. De folder werd verspreid op de London Book Fair.

Voor de 7e internationale non-fictieconferentie werd in huis een website ontworpen en vervaardigd.

Ter gelegenheid van de 4e Dag van de Friese Literatuur (15 november 2008) werd een informatiefolder vervaardigd, en in huis een website gemaakt.

In samenwerking met vier partners in het boekenveld heeft het NLPVF het pleidooi *Overigens schitterend vertaald. Voor het behoud van een bloeiende vertaalcultuur* uitgegeven. Het boekje werd verspreid op de Grote Vertaaldag in mei (zie p. 32). In oktober verscheen ook een Engelstalige versie van het pleidooi.

Ter ondersteuning van de promotie van literaire tijdschriften werd een katern verzorgd in het Boekenweekmagazine dat de Stichting CPNB in een oplage van meer dan 160.000 exemplaren via de boekhandels liet verspreiden. Het katern bestond uit een aantal pagina's van het tijdschrift *De Revisor* en een overzicht van alle gesubsidieerde tijdschriften.

Voor het programma 'Neues aus den Niederlanden' in Leipzig (maart) werden een affiche en ansichtkaart ontworpen.

Ten behoeve van de in samenwerking met het Goethe-Institut Amsterdam georganiseerde programmareeks 'Versus. Duitse en Nederlandse auteurs in gesprek' werden 3 ansichtkaarten, een affiche en een in huis ontwikkelde website gemaakt.

Nieuwsbrieven

In 2008 verscheen er 1 nummer (#17/1) van de *Nieuwsbrief Letteren* (december). Deze nieuwsbrief is bedoeld om vertalers, ambassades, literair agenten en scouts, neerlandici extra muros en andere geïnteresseerden op de hoogte te brengen van de nieuwste ontwikkelingen in literair Nederland en Vlaanderen. Ook van de nieuwsbrief *Nieuws uit het Vertalershuis* verscheen 1 nummer (april), dat werd verspreid onder de relaties van het Amsterdamse Vertalershuis.

Naast papieren nieuwsbrieven worden er in toenemende mate digitale nieuwsbrieven verstuurd.

De belangrijkste daarvan is de *Newsletter NLPVF / Nieuwsbrief NLPVF* die 6 keer werd verstuurd. Eind 2007 telde de verzendlijst ongeveer 850 abonnees. *Poetry Update* werd 4 keer verstuurd naar circa 300 abonnees. Voor de aankondiging van de Literaire Vertaaldagen werden twee nieuwsbrieven verstuurd, naar meer dan 400 relaties van het Vertalershuis.

Dossiers

De dossiers over nieuwe titels in de verschillende genres (fictie, non-fictie, kinder- en jeugdliteratuur, poëzie) bevatten Engelstalige informatie over het boek, de auteur, de rechtensituatie en dergelijke, een interview met de schrijver en een vertaald fragment van minimaal 20 pagina's van het betreffende boek. Voor een compleet overzicht zie bijlage 5.

Website en internet

Om groei van het verkeer naar de website van het NLPVF (www.nlpvf.nl) op te vangen en een betrouwbare service te bieden, werd een nieuwe server in gebruik genomen. De database met informatie over vertalingen van Nederlandstalige literatuur nam een derde van het verkeer op de server voor zijn rekening. De kern van de website bestaat uit een aantal databases waaruit informatie wordt gepresenteerd over 649 titels van 396 auteurs publicerend bij 83 Nederlandstalige uitgeverijen, en over 14.000 vertalingen. De diverse afdelingen binnen de website groeiden gestaag; binnen het Engelse en het Nederlandse domein en binnen de genres fictie, non-fictie, kinder- en jeugdliteratuur en poëzie zijn steeds meer nieuwsfeiten, aankondigingen en essays te vinden, evenals boek- en praktische informatie.

Naast de algemene website onderhoudt het NLPVF themasites als vertalershuis.nl over het Vertalershuis Amsterdam, deltareeks.nl over de Deltareeks en vertaalpleidooi.nl over het pleidooi *Overigens schitterend vertaald. Voor het behoud van een bloeiende vertaalcultuur*.

Poetry International Web

Het NLPVF is als landenredacteur verantwoordelijk voor de Nederlandse afdeling van Poetry International Web (PIW; www.poetryinternational.org), waaraan in 2008 bijdragen werden toegevoegd van en over Jan Baeke, H.H. ter Balkt, Maria Barnas, Remco Campert, Peter van Lier en Henk van der Waal. Tijdens het Poetry International Festival van 7–13 juni nam het NLPVF deel aan het seminar voor *co-organisators* van PIW.

Lyrikline.org

De samenwerking met de LiteraturWERKstatt en de internationale poëziewebsite Lyrikline.org (www.lyrikline.org) werd bestendigd. In 2008 werd werk van twee dichters toegevoegd: K. Michel en Willem Jan Otten. Tijdens het Poesiefestival Berlin van 5–13 juli nam het NLPVF deel aan de partnermeeting van Lyrikline.org.

Bibliotheek, documentatie en archivering

De bibliotheekcollectie van het NLPVF, die uniek is in Nederland, omvatte aan het eind van 2008 ongeveer 9460 zowel door het NLPVF gesubsidieerde als niet-gesubsidieerde vertalingen van Nederlandse en Vlaamse fictie, non-fictie, poëzie en kinder- en jeugdliteratuur. In 2008 konden meer dan 460 boeken en tijdschriften aan de collectie worden toegevoegd.

Het NLPVF ontving boeken ten geschenke van het Vlaams Fonds voor de Letteren, van auteurs en vertalers en van Nederlandse en buitenlandse uitgevers. Verder werden via boekhandel en internet boeken verworven.

Daarnaast wordt door middel van een databaseoverzicht het bestand van vertalingen ontsloten. In 2007–2008 is tezamen met het Vlaams Fonds voor de Letteren en met behulp van een subsidie van de Nederlandse Taalunie de database opgeschoond en uitgebreid. Het grote aantal aanvragen om informatie van buitenlandse uitgevers, ambassades, studenten, journalisten en vertalers neemt naar verwachting nog sterk toe nu de database via de website van het NLPVF toegankelijk is. Op basis van deze gegevens kunnen NLPVF-medewerkers derden adviseren en informeren.

In 2008 schonk het NLPVF wederom boeken aan diverse instellingen. Nederlandse kinderboeken werden gedoneerd aan 't Praethuys voor mensen met kanker in Alkmaar. Vertalingen van Nederlandse literatuur gingen onder andere naar de Koninklijke Bibliotheek te Den Haag, het Lloyd Hotel in Amsterdam en de bibliotheek van Trets in Frankrijk.

De afdeling documentatie beheert onder andere een omvangrijk knipselarchief van Nederlandse recensies en besprekingen van Nederlandse literatuur in buitenlandse kranten, waarop met enige regelmaat een beroep wordt gedaan door vertalers, docenten, studenten en buitenlandse *readers*. Om de toegankelijkheid van het NLPVF-archief te bevorderen, werd in 2008 het BasisSelectie-Document afgerond.

Promotie

INTERNATIONALE ACTIVITEITEN

Literaire manifestaties buitenland

Het NLPVF organiseert jaarlijks verschillende grootschalige literaire manifestaties in het buitenland, in samenwerking met internationale literaire instellingen. In 2008 vonden twee door het NLPVF geïnitieerde literaire manifestaties plaats, in München en in Nantes.

‘Quer durch Amsterdam’ – München, 30 oktober-10 december

In 2004 organiseerde het NLPVF al eens een omvangrijke Nederlands-Vlaamse literaire manifestatie in Berlijn, getiteld ‘Kennens Sie Ihre Nachbarn?’ Om recht te doen aan het belang van München als prominente Europese cultuurstad, zetel van enkele belangrijke literaire uitgeverijen en instellingen, werd samenwerking gezocht met het Literaturhaus München, het grootste literaire podium van Duitsland, dat een interessante en ambitieuze programmering kent. De programma-reeks ‘Quer durch Amsterdam’ beoogde het Münchener publiek een staalkaart te bieden van de hedendaagse Nederlandse literatuur, met bekende en minder bekende dichters, romanschrijvers en non-fictieauteurs in naar vorm en inhoud gevarieerde programma’s, waarbij ook zo veel mogelijk Duitse auteurs zouden worden betrokken. De kinder- en jeugdliteratuur werd buiten het kader van dit festival gelaten omdat er tijdens de Münchener Bücherschau in het voorjaar van 2009 al van een klein Nederlands *Schwerpunkt* sprake zal zijn.

Het festival ging op 30 oktober van start met een levendig openingsprogramma getiteld ‘Café Amsterdam’ in het café van het Literaturhaus, dat voor de gelegenheid als een Amsterdamse kroeg werd ingericht. Connie Palmen, Marente de Moor, Rascha Peper en de Duitse auteur Claus-Cornelius Fischer lasen passages uit hun werk voor waarin de stad Amsterdam een prominente rol speelt. Er was live muziek van Kim Soepnel en haar band, die het Amsterdam van de Albert Cuyp- en de Ten Katemarkt evoceerden. Enkele foto’s van de Amsterdamse fotograaf Ed van der Elsken hadden in het café een prominente plek gekregen.

Er volgde een zeer succesvol programma met Cees Nooteboom, die las uit zijn boek *Roter Regen*. Anna Enquist en pianist Ivo Janssen verzorgden een indrukwekkend programma rond Enquists nieuwste roman *Contrapunt*, die eerder in Duitsland dan in Nederland verscheen. Paul Scheffer las uit zijn boek *Die Eingewanderten* (Hanser Verlag) en discussieerde met de Duitse publiciste Mariam Lau over migratiepolitiek. Arnon Grunberg, bij het Duitse publiek geliefd als romancier, las voor uit zijn journalistieke werk en ging in gesprek met de Duitse oorlogsverslaggeefster Carolin Emcke. De reeks werd op 10 december afgesloten met een programma waarin twee relatief onbekende Nederlandse auteurs werden voorgesteld: Gerbrand Bakker en Lucette ter Borg. Binnen de reeks ‘Quer durch Amsterdam’ vond in het Lyrik-Kabinett München een kleiner poëzieprogramma plaats dat zijn naam ontleende aan een bij Hanser Verlag verschenen bloemlezing uit het werk van Rutger Kopland: *Dank sei den Dingen*. Naast Rutger Kopland namen ook Tonnus Oosterhoff en Judith Herzberg aan dit programma deel. Voor de duur van de manifestatie was in een Münchener galerie werk van Ed van der Elsken te zien; deze expositie was na bemiddeling van het Nederlands consulaat tot stand gekomen. Voorafgaand aan de manifestatie was een viertal literaire critici uit München uitgenodigd om tijdens een kort bezoek aan Amsterdam kennis te maken met de deelnemende auteurs en met het Nederlandse literaire veld. De manifestatie trok in totaal circa 1500 bezoekers.

‘Rencontres littéraires néerlandaises et flamandes’ – Nantes, 6–9 november

Sinds 2003, het jaar waarin Nederland en Vlaanderen eregast waren op de Salon du Livre in Parijs, geldt Frankrijk, na uiteraard Duitsland, als het vruchtbaarste afzetgebied voor de Nederlandstalige literatuur. Schrijvers als Cees Nooteboom, Hella Haasse, Harry Mulisch en Anna Enquist, maar ook Geert Mak en Arnon Grunberg, zijn inmiddels bekende namen in het Franse literaire discours.

Gebruikmakend van de belangstelling voor de reeds bekende Nederlandse auteurs, wilde het NLPVF graag een aantal in het Franse taalgebied nog relatief onbekende Nederlandse en Vlaamse schrijvers onder de aandacht van pers en lezerspubliek brengen. Die mogelijkheid werd geboden dankzij een samenwerking met de in Nantes gevestigde literaire stichting Impressions d’Europe. Eerder organiseerde deze stichting manifestaties rondom o.a. de Noorse, Portugese en Deense literatuur en kunst. Van 6–9 november 2008 stond de Nederlandstalige literatuur centraal tijdens de ‘Rencontres littéraires néerlandaises et flamandes’.

Gekozen werd voor een programma met een veelzijdig karakter waarin verschillende aspecten van het Nederlandse en Vlaamse literaire boekenvak aan de orde kwamen. Zo was er niet alleen aandacht voor in het Frans vertaalde Nederlandstalige fictie, poëzie en non-fictie, het programma bood ook ruimte aan Nederlandse en Vlaamse grafisch vormgevers en typografen en discussies over ontwikkelingen in de Nederlandstalige uitgeverij. Daarnaast vonden er verschillende tentoonstellingen plaats, onder andere gewijd aan het werk van Joost Swarte en aan de mooiste vormgegeven boeken uit Nederland en Vlaanderen.

Aan het festival namen deel: Kader Abdolah, Dimitri Verhulst, Tommy Wieringa, Adriaan van Dis, Oscar van den Boogaard, Annelies Verbeke, Tomas Lieske, Kristien Hemmerechts, Rachida Lamrabet, Stefan Hertmans en Benno Barnard. Het gehele festival, inclusief de tentoonstellingen, vond plaats in Le Lieu Unique, het belangrijkste culturele centrum in Nantes, dat door zijn grote verscheidenheid aan ruimtes bij uitstek geschikt bleek voor een veelvormig programma als de ‘Rencontres littéraires néerlandaises et flamandes’. De manifestatie trok in totaal circa 2000 bezoekers.

Internationale Literaire Manifestaties en Projecten

De ILMP-regeling, gefinancierd vanuit de HGIS, was eind 2008 drie jaar en zes maanden van kracht. In de loop der tijd is gebleken dat er dankzij het delegeren van de HGIS-gelden meer ruimte is gekomen voor het programmeren van Nederlandse literatuur op buitenlandse podia, en dat ook de Nederlandse festivals gebruikmaken van de mogelijkheid hun programma’s te internationaliseren.

De werkwijze van het bureau ILMP is in 2008 niet veranderd. De subsidieaanvragen werden beoordeeld door een externe commissie van zes deskundigen, die in onderling overleg haar eindoordeel vormde. Het bestuur van het NLPVF droeg de eindverantwoordelijkheid. De commissie-ILMP bestond in 2008 uit Christiane Hardy, Tatjana Daan, Margreet Ruardi, Adem Kumcu, Sigrid Bousset en Ben Hurkmans.

In 2008 werden 22 aanvragen via de ILMP-regeling gehonoreerd en 6 afgewezen. Van de 22 toekenningen waren er 15 afkomstig van Nederlandse organisaties en 7 van buitenlandse festivals of literaire podia. Een derde van de aanvragen in 2008 was dus afkomstig van internationale organisaties.

De belangstelling in Duitsland voor het programmeren van Nederlandse auteurs bleef groot. In Berlijn, Oldenburg en Düsseldorf werden literaire activiteiten georganiseerd waarvoor Nederlandse auteurs waren uitgenodigd. Ook Angelsaksische podia en festivals toonden veel belangstelling voor Nederlandse literatuur. Zowel het prestigieuze Harbourfront Centre in Toronto als het Engelse Bath Literature Festival nodigde in 2008 een aantal Nederlandse auteurs uit voor een optreden, terwijl het Edinburgh International Book Festival van plan is om niet alleen in 2008, maar ieder jaar aandacht te besteden aan Nederlandse literatuur.

Ook dit jaar vroegen Crossing Border en Poetry International via de ILMP-regeling subsidie aan

om hun tekorten aan te vullen. Beide organisaties ontvingen bovendien een optopping van het ministerie van OCW, die via de ILMP-regeling werd uitgekeerd.

Bijlage 7 geeft een overzicht van de in 2008 in het kader van de ILMP-regeling toegekende subsidies.

Meerjarige en incidentele subsidieregeling festivals

Sinds 1 januari 2008 kent het NLPVF een nieuwe subsidieregeling, te weten de Meerjarige Subsidies Nederlandse Literaire Manifestaties. Deze is ingevoegd in de werkstructuur van de ILMP-regeling. De voorbereiding van de overdracht van de CUNO-subsidies vond plaats in 2007 in overleg met het ministerie van OCW en de voornaamste aanvragers. Met de betrokkenen werd afgesproken niet veel af te wijken van hoe er tijdens de cultuurnotaperiode 2005–2008 is gehandeld. De betrokken organisaties moesten voor 1 februari 2008 hun aanvragen hebben ingediend. Dit resulteerde in de zomer van 2008 in toekenningen voor de periode 2009–2012 aan Stichting Winternachten, Stichting Poëziefestival Landgraaf en Stichting Dichter aan Huis. Er moesten 6 aanvragen worden afgevoerd; 3 van de aanvragers is uitgenodigd aan te vragen in de regeling Incidentele Nederlandse Literaire Projecten, die per 1 januari 2009 van kracht zal zijn. In 2008 zijn voorbereidingen getroffen om ook deze derde subsidieregeling voor manifestaties in de werkstructuur van de ILMP-regeling op te nemen.

Schrijversprogramma buitenland

Het Schrijversprogramma buitenland is een verzamelnaam voor de incidentele buitenlandse optredens van Nederlandse auteurs die plaatsvinden met steun en bemiddeling van het NLPVF. Het gaat om optredens ter ondersteuning van de publicatie van vertaald werk of om deelname aan internationale literaire festivals. Hiervoor wordt in de regel een reiskostensubsidie verstrekt; soms wordt de vertaling van een korte tekst of een aantal gedichten ten behoeve van het optreden gefinancierd. Soms (bijvoorbeeld bij een armlastig maar belangrijk literair festival) kan het NLPVF tegemoetkomen in de verblijfskosten. Het NLPVF regelt en betaalt deze reizen, bij wijze van steun aan de buitenlandse uitgever en service aan de Nederlandse auteur. Tijdens dit proces, waarbij ook uitgever, auteur, organisator en soms een vertaler betrokken zijn, oefent het NLPVF waar mogelijk invloed en controle uit op de kwaliteit van de programmering. Afgezien van deze financiële steun worden de organisatoren bijgestaan met informatie over de auteur: documentatiemateriaal, vertalingen, recensies en foto's. Met alle grote en ook veel kleinere literaire festivals ter wereld wordt intensief contact onderhouden over regelmatige (lieft jaarlijkse) Nederlandse deelname. Ook met de belangrijkste literaire podia in Duitsland, de Literaturhäuser, wordt zeer geregeld overleg gepleegd, met name tijdens de boekenbeurzen in Leipzig (maart) en Frankfurt (oktober).

Inclusief de optredens die plaatsvonden in het kader van de literaire manifestaties (zie p. 24-25) en de gastschrijverprogramma's voor Nederlandse auteurs aan buitenlandse universiteiten (zie hieronder), vonden in 2008 wereldwijd 135 literaire programma's plaats waaraan Nederlandse auteurs deelnamen. Een overzicht hiervan biedt bijlage 6.

Writers-in-Residence

Het NLPVF heeft gastschrijverprogramma's voor Nederlandse auteurs aan de universiteiten van Berlijn, Londen, Parijs, Wenen, Boedapest, Oldenburg, de University of Michigan te Ann Arbor, de University of California, Berkeley, en het IOI (Instituut voor de Opleiding van Leraren) in Paramaribo.

Van 6–13 mei nam Arthur Japin in Parijs deel aan het WiR-programma van de vakgroep Nederlands van de Sorbonne. Hij gaf er colleges over zijn werk, met speciale aandacht voor het genre van de historische roman.

In Oldenburg ondersteunt het NLPVF een kortdurend gastdocentprogramma waarin jaarlijks een Nederlandse auteur een week lang college geeft over het eigen werk. Van 2–9 juni verbleef Abdel-

kader Benali in Oldenburg voor een aantal colleges over zijn meest recente werk.

Eveneens in juni reisde Rashid Novaire naar Paramaribo, waar hij in opdracht van het NLPVF schrijfflessen gaf aan het IOL.

In september 2008 werd gestart met het gastschrijverprogramma georganiseerd in samenwerking met de vakgroep Dutch Studies van de University of California in Berkeley. Schrijver, publicist en Amerika-kenner Jan Donkers was uitgenodigd om dit eerste gastschrijverschap te vervullen. Hij gaf er een cursus Nederlandse cultuurgeschiedenis: een vergelijking in cultureel, maatschappelijk en politiek opzicht tussen Amsterdam en Berkeley in de jaren zestig, waarin onder andere Amsterdam, Provo, het koningshuis, de aanloop en de nawerking van de jaren zestig, Mulisch' *Bericht aan de rattenkoning* en gedichten van Lucebert aan de orde kwamen. Donkers gaf daarnaast ook een lezing aan de UCLA (begin november) en een lezing voor het European Studies Program in Berkeley (begin december).

In het najaar van 2008 was kinderboekenschrijfster Isabel Hoving twee weken Writer-in-Residence in Londen. In het voorjaar van 2009 volgen nog eens twee weken. Ze gaf er, als eerste gastschrijver in Londen, college over Nederlandstalige kinder- en jeugdliteratuur en nam deel aan vertaaltworkshops Nederlands-Engels. Om organisatorische redenen wordt het WiR-programma in Engeland met ingang van 2009 voortgezet in samenwerking met de afdeling Neerlandistiek van de University of Sheffield.

Verstransfer Amsterdam-Berlin

In samenwerking met LiteraturWERKstatt en Stichting Perdu organiseerde het NLPVF in mei en juni 2008 een vertaal- en uitwisselingsproject onder de naam 'Verstransfer Amsterdam-Berlin', waaraan vier jonge Duitse en vier jonge Nederlandse dichters deelnamen. Van Nederlandse zijde waren dit: Hélène Gelès, Jan-Willem Anker, Thomas Möhlmann, Alfred Schaffer.

Non-fictieconferentie

De 7e internationale non-fictieconferentie vond plaats in november 2008 in De Rode Hoed in Amsterdam. Als thema was gekozen voor: 'Specialist expertise in an accessible form: how to present an academic author to a broad audience'. Onder leiding van Maarten Asscher, directeur van Athenaeum Boekhandel te Amsterdam, spraken binnen- en buitenlandse uitgevers, auteurs en vertalers van literaire non-fictie over de noodzakelijke ingrediënten van een succesvol wetenschappelijk literair non-fictieboek, de rol van de uitgever daarbij, de positie van de *university presses* en de invloed van de literair agent, de voor- en nadelen van het schrijven in het Engels door niet-Angelsaksische wetenschappers en ten slotte de onderschatte betekenis van de vertaler, die bij dit genre boeken een dubbele vertaalslag moet maken: behalve van de ene cultuur naar de andere, ook van de wetenschappelijke wereld naar een breed publiek.

Voor een uitgebreid verslag van de conferentie wordt verwezen naar onze website (http://www.nlpvf.nl/docs/nf_conf_2008.pdf).

Tentoonstelling kinderboekillustraties

Eind 2008 is het NLPVF gestart met de voorbereidingen voor een tentoonstelling van het werk van 24 Nederlandse kinderboekillustratoren. Gemiddeld zijn er 4 werken van iedere illustrator geselecteerd. De selectiecommissie bestond uit Truusje Vrooland-Löb, Margriet Chorus, Joukje Akveld en Agnes Vogt. Ted van Lieshout schrijft de teksten voor de catalogus die de tentoonstelling vergezelt. De tentoonstelling zal vanaf het najaar van 2009 de wereld rondreizen.

Promotie

PROMOTIONELE ACTIVITEITEN GERICHT OP NEDERLAND

Literaire tijdschriften

Het NLPVF verstrekt sinds 1997 promotiesubsidies om het leespubliek van de literaire tijdschriften te vergroten. Deze kunnen worden aangevraagd door literaire tijdschriften die structureel subsidie van het NLPVF ontvangen. De kosten en opbrengsten van de door de tijdschriften ingediende plannen worden kritisch gewogen.

In 2008 kende het NLPVF in totaal 4 promotiesubsidies toe, aan de tijdschriften *De Gids*, *Hollands Maandblad*, *Liter* en *Tirade*.

De regeling voor individuele promotiesubsidies liep op 31 december 2008 ten einde. Het NLPVF schreef in het verslagjaar een nieuwe regeling die alle bestaande tijdschriftregelingen vervangt. Per 1 januari 2009 hebben literaire tijdschriften zelf de beschikking over de promotiesubsidie: het NLPVF voegde het promotiebudget bij de productiesubsidies.

Op 28 januari 2008 leidde Arend Jan Heerma van Voss een discussieavond in De Balie over de toekomst van de literaire tijdschriften – een initiatief van literair festival Weerwoord en het NLPVF. De huidige conjunctuur vergt een nieuwe manier van denken over de exploitatie en het bereik van de tijdschriften, dat verontrustend klein is. Doel van de discussieavond was tweeledig: ideeën uitwisselen over de toekomst en de tijdschriften voorbereiden op wijzigingen in de subsidiesystematiek. De opkomst was hoog, bijna alle genodigden, ruim honderd, waren aanwezig. Naderhand werd de discussie nog wekenlang voortgezet in *NRC Handelsblad*.

Een plan dat de Nederlandse Taalunie, het Vlaams Fonds voor de Letteren en het NLPVF al een tijd in de maak hebben, is het bouwen van een platform voor literaire tijdschriften. Het idee was een dynamische site met onder meer een nieuws-, archief-, debat- en verkoopfunctie. September 2008 gaf een aantal tijdschriften aan het platform te willen verruilen voor een digitale ladder – vergelijkbaar met uitladders in kranten. De redacties twijfelden aan het nut en de mogelijkheden van een platform. Daarmee was het platformproject van de baan: zonder hun deelname is de reikwijdte van het platform beperkt.

Het NLPVF vroeg de redacties hierop of ze zich wilden binden aan een digitale tijdschriftenladder. Besloten is het platform om te bouwen tot een digitale ladder. Redacties zullen met een eigen inlogcode de tijdschriftenladder kunnen updaten.

Friese literatuur

In samenwerking met de Provincie Fryslân en het Fonds voor de Letteren organiseert het NLPVF sinds 2001 tweejaarlijks een Dag van de Friese Literatuur. Streven is de moderne en klassieke Friese literatuur onder de aandacht te brengen van Nederlandse uitgevers, literaire recensenten en niet-Friestalig publiek.

Op 15 november 2008 vond in De Rode Hoed in Amsterdam de vierde editie plaats, met als thema 'Dichten in twee talen'. Ditmaal zaten ook Stichting Lezen en uitgeverij Meulenhoff in de organisatie. De aankondiging via websites, radio en kranten had effect: er kwamen ruim honderd bezoekers. Tijdens het literaire programma lazen belangrijke Friese dichters van dit moment – Arjan Hut, Albertina Soepboer en Tsead Bruinja – voor uit hun Fries- en Nederlandstalig werk. Hierop nam Abram de Swaan de nieuwe *Spiegel van de Friese poëzie* in ontvangst, discussieerde presentator van de middag Karen Bies met Teake Oppewal en Abe de Vries over het belang van bloemlezingen, sprak Hylke Tromp een column uit en werden er gedichten van Tiny Mulder voor-

gedragen. De band Souldada speelde Spaanse muziek op Friese teksten. Omrop Fryslân zond twee dagen later een verslag van de Dag uit.

Ondanks het enthousiasme van de bezoekers betwijfelen de betrokken organisaties of de Dag in deze vorm herhaald moet worden. In 2006 werd al vastgesteld dat de Dag vooral (Amsterdamse) Friezen trekt. Dit was in 2008 niet anders. Hierdoor is de Dag eerder een bijeenkomst voor geëmi-greerde Friezen geworden dan een propagandadag voor Fries literair talent. Overwogen wordt om in 2010 een tweedaags programma over Friese literatuur in Friesland te organiseren voor Nederlandse redacteurs en recensenten.

Schrijversresidenties Amsterdam

Door het (mede)beheer van enkele schrijversresidenties biedt het NLPVF jaarlijks een aantal buitenlandse auteurs de mogelijkheid enige tijd in Amsterdam te verblijven.

Amsterdam Vluchtstad biedt een plek aan schrijvers die het regime van hun land willen of moeten ontvluchten. Zij kunnen een periode wonen en werken in het voormalige huis van Anne Frank aan het Merwedeplein. Een medewerker van het NLPVF treedt op als organisator en gastheer. In 2008 waren te gast: Maha Hassan (Syrië) en Koulsy Lamko (Tsjad).

In 2006 is een tweejarige pilot gestart met twee residenties: één boven Boekhandel Athenaeum aan het Spui en één in een appartement van de Universiteit van Amsterdam. Partners zijn het Fonds voor de Letteren, Athenaeum en de UvA. Financiering komt van de ministeries van ocv en Buitenlandse Zaken, de gemeente Amsterdam, het LIRA Fonds, het Peter Paul Peterich Fonds en het R.O. van Gennep Fonds (de laatste twee beheerd door het Prins Bernhard Fonds). De bedoeling is buitenlandse stemmen – auteurs van fictie en non-fictie, maar mogelijk ook critici – een rol te geven in discussies die in Nederland spelen, hun licht over de Nederlandse literatuur te laten schijnen en bij te laten dragen aan de internationalisering van Amsterdam. De verblijfsduur is gemiddeld twee maanden. In 2008 waren te gast: Marlene van Niekerk (Zuid-Afrika), Ragip Zarakolu (Turkije), Bernice Eisenstein (Canada), Hayden White (vs), Richard Mason (UK/Zuid-Afrika), Petra Hulová (Tsjechië), Roni Margulies (Turkije), Jamal Mahjoub (Soedan/UK), Florence Noiville (Frankrijk), Anne Provoost (België), E.K.M. Dido (Zuid-Afrika), Pierre Assouline (Frankrijk) en Goce Smilevski (Macedonië). Bij evaluatie van de pilot bleek dat het (maatwerk)programma beter uitvoerbaar zou zijn als een van de locaties zou afvallen. Daarom zal met ingang van 2009 alleen het appartement aan het Spui voor gasten gereserveerd worden. Het residentieprogramma valt dan onder het reguliere beleid van de letterenfonds. Voor meer informatie: www.writerinresidence.nl.

Kinder- en jeugdliteratuur

Bij de uitreiking van de Gouden Zoenen op 14 mei in het Muziekgebouw aan 't IJ hield Maria Vlaar een toespraak over het belang van vertalingen voor de literaire kinder- en jeugdboekenmarkt.

Website (werktitel: schwob)

Het netwerk van het NLPVF – buitenlandse uitgevers, redacteurs, vertalers, critici, docenten – beschikt over een schat aan informatie over belangwekkende, maar in Nederland jammer genoeg niet of minder bekende literatuur. Het NLPVF wil samen met het Fonds voor de Letteren die kennis productief maken, en de Nederlandse lezers, uitgevers, leraren, boekhandelaren nieuwsgierig maken naar literatuur uit cultureel minder bekende landen: de nieuwe EU-lidstaten, de Aziatische landen, de Arabische wereld en de herkomstlanden.

In het verslagjaar is gewerkt aan de opzet van een website, waarmee op een systematische manier de literaire ‘zwarte gaten’ kunnen worden ontsloten. Leidraad is de kennis van vertalers: juist zij vormen de grootste bron van informatie. De site zal in 2009 operationeel zijn.

Vertalingen

Inleiding

Professionalisering van het vak van vertalen, zowel in vakinhoudelijke als in economische zin, is een van de voornaamste prioriteiten van het NLPVF. In 2008 presenteerde het NLPVF samen met het Nederlands en Vlaams Fonds voor de Letteren, de Nederlandse Taalunie en het Expertisecentrum Literair Vertalen het pleidooi *Overigens schitterend vertaald. Voor het behoud van een bloeiende vertaalcultuur*. Dit pleidooi is een nadere uitwerking van een essentiële paragraaf in het in 2006 door het gezamenlijke boekenoverleg gepubliceerde manifest *De uitkijkpost van de literatuur*. In *Overigens schitterend vertaald* doen de letterenorganisaties een aantal concrete aanbevelingen die zowel moeten leiden tot een rijker vertaalklimaat uit en in het Nederlands als tot een versterking van de maatschappelijke en financiële positie van vertalers, dit onder meer door de instelling van een doorgaande leerlijn voor vertalers. Cruciaal daarin is de instelling van een master literair vertalen aan universiteiten in Nederland en Vlaanderen. Voor de voorbereiding hiervan is door het Comité van Ministers inmiddels een budget beschikbaar gesteld.

Kwaliteitsbevordering vertalingen

In 2008 zijn in totaal 72 fragmentvertalingen ter beoordeling ontvangen, waarvan 48 op verzoek van een buitenlandse uitgever. Indien een vertaling niet goed genoeg wordt bevonden, raadt het NLPVF een uitgever een andere vertaler aan. Van de 72 fragmentvertalingen zijn er 48 positief bevonden. De beoordeling geschiedt door professionele vertalers en/of docenten vertaalwetenschap op basis van wederzijdse anonimiteit.

Eind 2008 bevat het bestand aan positief beoordeelde vertalers van het NLPVF 533 namen, eind 2007 waren dat er 508. Er wordt naar gestreefd vertalingen door ten minste twee adviseurs te laten evalueren en op die wijze een zo afgewogen mogelijk oordeel te verkrijgen. Zo werden 47 proefvertalingen door 2, en 5 proefvertalingen door 3 adviseurs bekeken. Hoewel dit arbeidsintensief is, blijft het NLPVF zoeken naar vertalers en adviseurs in minder gangbare, moeilijke talen. Recentelijk werden Afrikaanse, Poolse, Braziliaans-Portugese en Roemeense vertalers aan ons bestand toegevoegd.

Op 3 oktober organiseerde het NLPVF een bijeenkomst in de vorm van een werklunch voor een aantal literair vertalers Nederlands-Engels. Het doel was nadere kennismaking en uitwisseling van kennis en ervaring. De belangstelling was groot: er kwamen 10 vertalers. Voor 6 vertalers die in oktober verhinderd waren, werd op 15 december een tweede bijeenkomst belegd.

Vertaalopleidingen en vertaalworkshops

Het NLPVF houdt zich, al dan niet in samenwerking met het Vlaams Fonds voor de Letteren en het Expertisecentrum Literair Vertalen, waarin het wordt vertegenwoordigd door Peter Bergsma (directeur van het Vertalershuis), bezig met de opleiding en bijscholing van literair vertalers uit het Nederlands. In 2008 organiseerde het NLPVF een aantal vertaalworkshops en 6 mentoraten en nam ook de praktische organisatie van de Literaire Vertaaldagen op zich:

- juni 2008, Istanbul: vertaalworkshop Nederlands-Turks (in samenwerking met het Expertisecentrum Literair Vertalen, 7 deelnemers), met als onderwerp een fragment uit *Paradijs verloren* van Cees Nooteboom en *Mijn Istanbul* van Bernard Bouwman.
- november 2008, Ružomberok: vertaalworkshop Nederlands-Tsjechisch en Slowaaks (10 deelnemers), met als onderwerp een fragment uit *De jongen met de viool* van Thomas Rosenboom. De auteur woonde de workshop bij.
- november 2008, Amsterdam: vertaalworkshop Nederlands-Chinees (10 deelnemers) met als

-
- onderwerp een fragment uit *De verdronkene* van Margriet de Moor.
 - december 2008, Utrecht: 10e Literaire Vertaaldagen (in samenwerking met de Stichting LIRA, het Nederlands en Vlaams Fonds voor de Letteren, de Nederlandse Taalunie en de Vereniging van Letterkundigen, 250 deelnemers), bestaande uit een symposiumdag en een dag met 15 verschillende vertaalworkshops, zowel in als uit het Nederlands.
 - december 2008, Moskou: eendaagse bijeenkomst over het NLPVF en de Nederlandse literatuur met uitgevers en vertalers, georganiseerd door vertaalster en universitair docente Irina Trofimova, in samenwerking met de Nederlandse ambassade in Moskou en het Vlaams Fonds voor de Letteren. Doel: samenbrengen van uitgevers en vertalers.
 - 6 mentoraten (in samenwerking met het Expertisecentrum Literair Vertalen): voor de Engelse vertaling van *Paradiso* van Kees van Beinum (vertaler Michele Hutchison, mentor David Colmer); voor de Deense vertaling van *Knielen op een bed violen* van Jan Siebelink (vertalers Gudrun Gilhuis-Glenhøj en Lise Bøgh-Sørensen, mentor Aino Roscher Kristensen); voor de Turkse vertaling van *De koperen tuin* van Simon Vestdijk (vertaler Gül Özlen, mentor Hanneke van der Heijden); voor de Kroatische vertaling van *De ontdekking van de hemel* van Harry Mulisch (vertaler Romana Perecin, mentor Radovan Lucic); voor de Poolse vertaling van *Joe Speedboot* van Tommy Wieringa (vertaler Malgorzata Diederer-Wozniak, mentor Jerzy Koch); en voor de Hongaarse vertaling van *Publieke werken* van Thomas Rosenboom (vertaler Zsófia Tálasi, mentor Judit Gera).
 - in 2008 heeft de Universiteit Leiden in samenwerking met het NLPVF, net als in 2007, plek gecreëerd voor verblijf in Nederland van twee Chinese studenten die het vertalen als beroepsperspectief hebben.

Vertaalateliers op locatie

Met de Taalunie en het Expertisecentrum Literair Vertalen is een plan van het NLPVF voor kortlopende Writer-in-Residenceprogramma's aan buitenlandse universiteiten, 'Vertaalateliers op locatie', in 2008 omgezet in een pilotproject. Het bezoek van een schrijver wordt gecombineerd met colleges van vertalers en/of vertaalwetenschappers, zodat begaafde studenten een goede kennismaking krijgen met vertalen als vak.

De pilot, waarin het werk van Arnon Grunberg centraal stond, vond van 4–15 mei plaats in Napels, Rome, Padua en Triëst. Naast vertaalateliers voor studenten Nederlands in deze steden werden er ook presentaties gegeven voor een groter publiek. De auteur was bij alle evenementen aanwezig en de workshops werden gemodereerd door Franco Paris. Het aantal deelnemers bedroeg resp. 15 (Napels), 16 (Rome), 15 (Padua) en 38 (Triëst). Het programma werd georganiseerd in samenwerking met de Universiteit van Padua.

Honorering vertalers

Het NLPVF hanteert sinds eind 2007 een systeem waarbij de hoogte van de subsidie gekoppeld is aan differentiatie van honoraria. Afhankelijk van levens- en inkomenspeil per land kunnen minimumhonoraria voor vertalers worden gevraagd van de buitenlandse uitgevers die een subsidie aanvragen, en te hoge honoraria kunnen worden 'afgeroomd'. Tot 2007 was er alleen een maximum subsidiabel honorarium van 9,6 eurocent per woord; nu zijn er categorieën 6- en 6+, waarbinnen gedifferentieerd kan worden per land of aanvraag. Over 2008 is bij 14 aanvragen aan de uitgever voorgesteld om het honorarium te verhogen, en in de meeste gevallen heeft de uitgever hiermee ingestemd.

In Nederland wonende vertalers die gehonoreerd worden volgens de (lage) tarieven die gebruikelijk zijn in hun moedertaalland, kunnen bij het NLPVF een aanvullend honorarium aanvragen. In 2008 zijn 6 aanvullende honoraria toegekend.

Vertaalprijzen

Het NLPVF kent inmiddels 4 tweejaarlijkse vertaalprijzen toe, waarvan er 3 meegefinancierd worden door het Vlaams Fonds voor de Letteren, en 1 jaarlijkse prijs. De praktische organisatie en uitvoering is in handen van het Vertalershuis. In 2008 zijn de volgende prijzen uitgereikt:

- januari 2008, Parijs: de Prix des Phares du Nord aan Annie Kroon voor haar vertalingen van het werk van Hella Haasse.
- december 2008, Utrecht: de NLPVF Vertalersprijs aan Gheorghe Nicolaescu voor zijn werk als ambassadeur van de Nederlandse literatuur in Roemenië.

Vertalershuis

In 2008 verbleven er 44 vertalers van 21 verschillende nationaliteiten in het Vertalershuis, gedurende in totaal 58 maanden. Daarnaast ontving het Vertalershuis in december de Curaçaose auteur Roland Colastica. Bijlage 8 bevat een lijst van de verschillende vertalers en de projecten waaraan zij tijdens hun verblijf hebben gewerkt.

Het Vertalershuis ontving in 2008 geen subsidie van de Europese Commissie, waarvoor een meerjarige aanvraag was gedaan in samenwerking met zes andere Europese vertalershuizen.

De directeur van het Vertalershuis bezocht de boekenbeurs in Thessaloniki (Griekenland), waar een evenement was gewijd aan Europese subsidies voor vertalershuizen, en de États généraux du multilinguïsme in Parijs. Verder had hij in zijn functie van voorzitter van het netwerk van Europese vertalershuizen overleg in Wenen met het bestuur van de Europese vertalersvereniging CEATL, en in Athene met zijn collega van het Griekse vertalershuis.

Grote Vertaaldag

Op 17 mei 2008 vond in het Trippenhuis in Amsterdam de Grote Vertaaldag plaats om het vak van literair vertaler bij een breed publiek onder de aandacht te brengen. Tijdens deze uitverkochte dag (250 bezoekers) is het pamflet *Overigens schitterend vertaald. Voor het behoud van een bloeiende vertaalcultuur* (auteurs: Martin de Haan en Rokus Hofstede) aangeboden aan minister Plasterk. Hierin wordt onder meer gepleit voor een nieuwe masteropleiding literair vertalen en het bevorderen van de zichtbaarheid van literair vertalers. Aan de dag was, in samenwerking met *NRC Handelsblad*, een vertaalwedstrijd gekoppeld waaraan 1500 mensen meededen. De dag werd voorgezeten door Philip Freriks en georganiseerd door het NLPVF/Vertalershuis Amsterdam, het Nederlands en Vlaams Fonds voor de Letteren, de Nederlandse Taalunie en het Expertisecentrum Literair Vertalen. De praktische organisatie was in handen van Verstegen & Stigter Culturele Projecten.

Bijlage 1

TOEGEKENDE SUBSIDIES BUITENLAND 2008

* subsidie op voorwaarde dat een proefvertaling positief wordt beoordeeld

** tweede en laatste boek van deze auteur bij deze uitgeverij waarvoor wij subsidie kunnen toekennen

ⁱ financiering via intercultureel letterenbeleid

Fictie

ABDOLAH, KADER: *Het huis van de moskee*, Buy Book (Bosnië), Vert.: Goran Saric ⁱ

ABDOLAH, KADER: *Het huis van de moskee*, Kastaniotis (Griekenland), Vert.: Yannis Ioannides ⁱ

ABDOLAH, KADER: *Het huis van de moskee*, Timsah Kitap (Turkije), Vert.: Firuzan Gürbüz ⁱ

BAKKER, GERBRAND: *Boven is het stil*, Gallimard (Frankrijk), Vert.: Bertrand Abraham

BAKKER, GERBRAND: *Boven is het stil*, Gyldendal (Denemarken), Vert.: Birthe Lundsgaard

BENALI, ABDELKADER: *Yasser*, Studio Dubbelagent (Nederland), Vert.: Terry Ezra ⁱ

BERNLEF: *Hersenschimmen*, Gondolat (Hongarije), Vert.: Szabolcs Wekerle

BORDEWIJK, F.: *Karakter*, Gondolat (Hongarije), Vert.: Orsolya Varga

BORG, LUCETTE TER: *Het cadeau uit Berlijn*, Cormorant Books (Canada), Vert.: Liedewy Hawke

BRINK, H.M. VAN DEN: *Over het water*, Solum (Noorwegen), Vert.: Geir Farner

BROUWERS, JEROEN: *Datumloze dagen*, Metaichmio (Griekenland), Vert.: Ynn van Dijk-Balta

BROUWERS, MARJA: *Casino*, Luchterhand (Duitsland), Vert.: Ilja Braun. Later ingetrokken.

CHARRIÈRE, MME DE (BELLE VAN ZUYLEN): *Les trois femmes*, Armando Dado (Zwitserland), Vert.: Giovanna Arcaini*

COUPERUS, LOUIS: *Langs lijnen van geleidelijkheid*, Shanghai Literature & Art Publishing (China), Vert.: Yongmin Huang

COUPERUS, LOUIS: *Psyche*, Europa (Slowakije), Vert.: Adam Bzoch

COUPERUS, LOUIS: *Verhalen*, Universala Esperanto-Asocio, Vert.: Gerrit Berveling

COUPERUS, LOUIS: *Xerxes*, Edhasa (Spanje), Vert.: Isabel Lorda Vidal

DERMOÛT, MARIA: *De tienduizend dingen*, Flower City Publishing House (China), Vert.: Chen Li

DIS, ADRIAAN VAN: *De wandelaar*, Lege Artis (Bulgarije), Vert.: Raina Stefanova*

DIS, ADRIAAN VAN: *De wandelaar*, Gallimard (Frankrijk), Vert.: Daniel Cunin**

DIS, ADRIAAN VAN: *De wandelaar*, Keter Books (Israël), Vert.: Ran Hachohen

DORRESTEIN, RENATE: *Een hart van steen*, Dituria (Albanië), Vert.: Edit Dibra

DORRESTEIN, RENATE: *Mijn zoon heeft een seksleven en ik lees mijn moeder Roodkapje voor*, Werner Söderström (Finland), Vert.: Titia Schuurman

DORRESTEIN, RENATE: *Verborgen gebreken*, Mono i Manjana (Servië), Vert.: Olivera Wieringa

DREHMANN, PETER: *Altijd maar begraven*, Luchterhand (Duitsland), Vert.: Andreas Ecke

DURLACHER, JESSICA: *De dochter*, Text (Rusland), Vert.: Irina Grivnina

ENQUIST, ANNA: *De thuiskomst*, AP Neretva (Bosnië), Vert.: Goran Saric

ENQUIST, ANNA: *De thuiskomst*, Mladá Fronta (Tsjechië), Vert.: Petra Schürová

ENTER, STEPHAN: *Spel*, Berlin Verlag (Duitsland), Vert.: Christiane Kuby

FABREGAS, LAIA: *Het meisje met de negen vingers*, Ries Forlaget (Denemarken), Vert.: Naja Mollmann-Ibsen

FABREGAS, LAIA: *Het meisje met de negen vingers*, Columna Edicions (Spanje, Catalaans), Vert.: Maria Rosich Andreu

FABREGAS, LAIA: *Het meisje met de negen vingers*, El Aleph (Spanje), Vert.: Goedele de Sterck

GERRITSEN, ESTHER: *Normale dagen*, Zalozba Educa (Slovenië), Vert.: Tanja Mlaker en Anita Srebnik

GLASTRA VAN LOON, KAREL: *De onzichtbaren*, Zalozba Tuma (Slovenië), Vert.: Tanja Mlaker

GROEN, ELS DE: *Weldoeners*, Fama (Bulgarije), Vert.: Aneta Dancheva-Manolova

GRUNBERG, ARNON: *Tirza*, Argo (Tsjechië), Vert.: Madla de Bruin**

HAASSE, HELLA: *Een nieuwer testament*, Kastaniotis (Griekenland), Vert.: Yannis Ioannides**

HART, MAARTEN 'T: *Het psalmenoproer*, Mono i Manjana (Servië), Vert.: Ivana Scepanovic

HELLINGA, GERBEN: *Dollars*, Alexander Verlag (Duitsland), Vert.: Hanni Ehlers

HERMANS, WILLEM FREDERIK: *Nooit meer slapen*, Gallimard (Frankrijk), Vert.: Daniel Cunin**

KAT, OTTO DE: *De inscheper*, MacLehose Press (UK), Vert.: Sam Garrett

- KORNMEHL, ARIËLLA: *De vlindermaand*, Zero 91 (Italië), Vert.: David Santoro
- LIESKE, TOMAS: *Dünya*, Alef (Turkije), Vert.: Gül Özlenⁱ
- LOO, TESSA DE: *De tweeling*, Text (Rusland), Vert.: Katja Assoian
- MCLEOD, CYNTHIA: *De vrije negerin Elisabeth*, Arcadia (UK), Vert.: Brian Doyleⁱ
- MOOR, MARENTE DE: *De overtreder*, Suhrkamp (Duitsland), Vert.: Waltraud Hüsmert
- MOOR, MARGRIET DE: *De verdrunkene*, Neri Pozza (Italië), Vert.: Claudia Cozzi
- MOOR, MARGRIET DE: *Eerst grijs dan wit dan blauw*, Univers (Roemenië), Vert.: Gheorghe Nicolaescu
- MÖRING, MARCEL: *Dis*, Luchterhand (Duitsland), Vert.: Helga van Beuningen**
- MULISCH, HARRY: *Siegfried*, Univers (Roemenië), Vert.: Gheorghe Nicolaescu
- MULISCH, HARRY: *De procedure*, Univers (Roemenië), Vert.: Gheorghe Nicolaescu**
- NOORT, SASKIA: *Terug naar de kust*, Bitter Lemon Press (UK), Vert.: Laura Vroomen**
- NOOTEBOOM, CEES: *Rituelen*, Colibri (Bulgarije), Vert.: Aneta Dancheva-Manolova
- NOOTEBOOM, CEES: *Rituelen*, Yilin Press (China), Vert.: Bingqing Wu
- NOOTEBOOM, CEES: *Allerzielen*, Yilin Press (China), Vert.: Bolin Fang**
- NOOTEBOOM, CEES: 'Over *Het verdriet van België*', *Schreibheft* (Duitsland), Vert.: Helga van Beuningen
- NOOTEBOOM, CEES: *Mokusei!*, Sel (Turkije), Vert.: Semsä Yegin**ⁱ
- OBERSKI, JONA: *Kinderjaren*, Pena Wormer (Indonesië), Vert.: Laurens Sipelahutⁱ
- POST, ELVIN: *Groene vrijdag*, Pena Wormer (Indonesië), Vert.: Laurens Sipelahutⁱ
- POST, ELVIN: *Vals beeld*, Pena Wormer (Indonesië), Vert.: Laurens Sipelahut**ⁱ
- REVE, GERARD: *De avonden*, Europa (Slowakije), Vert.: Adam Bzoch
- REVE, GERARD: *De avonden*, Ersatz (Zweden), Vert.: Joakim Sundström
- ROSENBOOM, THOMAS: *De nieuwe man*, DVA (Duitsland), Vert.: Marlene Müller-Haas**
- ROSENBOOM, THOMAS: *Verhalen*, Europa (Slowakije), Vert.: M. Manakova en Adam Bzoch
- RUIJTERS, MARCEL: *Inferno*, Nyitott Könyvműhely (Hongarije), Vert.: Tamás Balogh
- SCHENDEL, ARTHUR VAN: *Het fregatschip Johanna Maria*, Shanghai Literature & Art Publishing (China), Vert.: Shi Kang
- SCHIPPERS, K.: *Verborgen*, Arts Le Havre (Frankrijk), Vert.: Daniel Cunin
- SIEBELINK, JAN: *Knielen op een bed violen*, Tiderne Skifter (Denemarken), Vert.: Lise Bøgh-Sørensen en Gudrun Gilhuis-Glenhøj
- SNIJDER, PHILIP: *Zondagsgeld*, Ullstein (Duitsland), Vert.: Eva Schweikart
- SLAUERHOFF, J.: *Het verboden rijk*, Circé (Frankrijk), Vert.: Daniel Cunin
- TEX, CHARLES DEN: *Cel*, Grafit Verlag (Duitsland), Vert.: Stefanie Schäfer**
- TEX, CHARLES DEN: *De macht van meneer Miller*, Okuyan Us (Turkije), Vert.: Tuna Alemdarⁱ
- THOMÉSE, P.F.: *Schaduwkind*, Humanitas (Roemenië), Vert.: Andrei Anastasescu
- UYTERLINDE, JUDITH: *Eisprong*, Shanghai Joint Publishing Company (China), Vert.: Jianmin Li
- VALIULINA, SANA: *Didar en Farook*, Rizzoli (Italië), Vert.: Maria Coldagelli*
- WEIJTS, CHRISTIAAN: *Art. 285b*, Suhrkamp (Duitsland), Vert.: Andreas Ecke
- WEIJTS, CHRISTIAAN: *Art. 285b*, Zaloza Educa (Slovenië), Vert.: Tanja Mlaker en Anita Srebnik
- WIERINGA, TOMMY: *Joe Speedboot*, Argo (Tsjechië), Vert.: Madla de Bruin
- WIERINGA, TOMMY: *Joe Speedboot*, Avain (Finland), Vert.: Titia Schuurman
- WIERINGA, TOMMY: *Joe Speedboot*, Portobello Books (UK), Vert.: Sam Garrett
- WIERINGA, TOMMY: *Joe Speedboot*, WAB (Polen), Vert.: Malgorzata Diederer, gementoreerd
- WINTER, LEON DE: *Supertex*, Gondolat (Hongarije), Vert.: Judit Gera
- WOERDEN, HENK VAN: *Ultramarijn*, Mladá Fronta (Tsjechië), Vert.: Jana Pellarová
- WOLKERS, JAN: *Turks fruit*, Libros del Zorral (Argentinië), Vert.: Diego Puls
- WOLKERS, JAN: *Turks fruit*, Scritturapura (Italië), Vert.: Claudia di Palermo

Non-fictie

- ARMANDO/SLEUTELAAR: 'De ss'ers', *Schreibheft* (Duitsland), Vert.: Marlene Müller-Haas
- BERLAGE, H.P.: 'Mijn Indische reis', Le Banian (Frankrijk), Vert.: Thomas Beaufils
- BOLLE, MIRJAM: *Ik zal je beschrijven hoe een dag er hier uitziet*, Kirjapaja (Finland), Vert.: Sanna van Leeuwen
- BOLLE, MIRJAM: *Ik zal je beschrijven hoe een dag er hier uitziet*, Audely Square (UK), Vert.: Laura Vroomen
- BOR, JAN EN ERRIT PETERSMA: *De verbeelding van het denken*, Typotex (Hongarije), Vert.: Tamás Balogh, Miklós Fenyves, Viktor Horvát en Szabolcs Wekerle
- BOXSEL, MATTHIJS VAN: *De encyclopedie van de domheid*, Nyitott Könyvműhely (Hongarije), Vert.: Tamás Balogh
- BUSKES, CHRIS: *Evolutionair denken*, Herder Editorial (Spanje), Vert.: Cathy Ginard

- BUSKES, CHRIS: *Evolutionair denken*, Primus Verlag (Duitsland), Vert.: Christiane Kuby
- BYVANK, G.: *Claudel et la Hollande*, Poussière d'Or (Frankrijk), Vert.: Bertrand Abraham
- DEKKERS, MIDAS: *Lichamelijke oefening*, Tiderne Skifter (Denemarken), Vert.: Aino Roscher**
- DRAAISMA, DOUWE: *De metaforenmachine*, Aletheia (Polen), Vert.: Robert Pucek
- DRAAISMA, DOUWE: *Waarom het leven sneller gaat als je ouder wordt*, Naklada Ljevak (Kroatië), Vert.: Anita Bracun en Johannes Verschoor*
- DRAAISMA, DOUWE: *Waarom het leven sneller gaat als je ouder wordt*, Relógio D'Água, (Portugal), Vert.: Susana Canhoto
- EIJNATTEN, J. VAN: *Nederlandse religiegeschiedenis*, Vandenhoek & Ruprecht (Duitsland), Vert.: Kerstin Hedemann
- ERASMUS, DESIDERIUS: *De Libero Arbitrio*, El Cuenco de Plata (Argentinië), Vert.: Ezequiel Gustavo Rivas, uit het Latijn
- ERASMUS, DESIDERIUS: *Lof der zothed*, Yilin Press (China), Vert.: Chongxin Xu
- FRERIKS, PHILIP: *De meridiaan van Parijs*, EDP Sciences (Frankrijk), Vert.: Kim Andringa
- GROEN, JANNY EN ANNEKE KRANENBERG: *Strijders van Allah*, University of Pennsylvania Press (vs), Vert.: Robert Naborn*
- HILLESUM, ETTY: *De nagelaten geschriften van Etty Hillesum 1941–1943*, Seuil (Frankrijk), Vert.: Philippe Noble en Isabelle Rosselin
- HUIZINGA, JOHAN: *Erasmus*, Agora (Turkije), Vert.: Osman Akinhayⁱ
- HUIZINGA, JOHAN: *Erasmus*, Guangxi Normal UP (China), Vert.: Daokuan He
- HUIZINGA JOHAN: *Keuze uit de werken*, Limbakh (Rusland), Vert.: Dmitri Silvestrov
- HUIZINGA JOHAN: *Homo Ludens*, Aletheia (Polen), Vert.: W. Wirpsza
- HUIZINGA JOHAN: *Herfsttij der Middeleeuwen*, Guangxi Normal UP (China), Vert.: Daokuan He
- JENSEN, STINE: *Waarom vrouwen van apen houden*, Flower City Publishing House (China), Vert.: Yuetian Wu
- KOOIJMANS, LUUC: *De doodskunstenaar*, Peter the Great Museum (Rusland), Vert.: Irina Michajlova, G. Dorofeeva en A. Jakovleva, mentoraat
- KROONENBERG, SALOMON: *De menselijke maat*, Primus Verlag (Duitsland), Vert.: Monica Barendrecht en Thomas Charpey
- LENDERING, JONA: *Stad in marmer*, Kitap Yayinevi (Turkije), Vert.: Burak Sengir*ⁱ
- LENDERING, JONA: *Alexander de Grote*, Kitap Yayinevi (Turkije), Vert.: Burak Sengir**ⁱ
- LEYDESDORFF, SELMA: *De leegte achter ons laten*, Rabic (Bosnië), Vert.: Puco Danilovic*
- LUYENDIJK, JORIS: *Het zijn net mensen*, Il Saggiatore (Italië), Vert.: David Santoro
- LUYENDIJK, JORIS: *Het zijn net mensen*, Nyitott Könyvműhely (Hongarije), Vert.: Tamás Balogh
- MAARSEN, JACQUELINE VAN: *Mijn naam is Anne, zei ze, Anne Frank*, Nyitott Könyvműhely, (Hongarije), Vert.: Erika Winkler
- MAK, GEERT: *De brug*, Harvill Secker (UK), Vert.: Sam Garrett**
- MAK, GEERT: *In Europa*, Metaichmio (Griekenland), Vert.: Ynn van Dijk Balta
- MANDER, KAREL VAN: *Het schilderboek*, Orient Publishing (China), Vert.: Honghua Ai
- MEIJER, FIK: *Gladiatoren*, Gondolat (Hongarije), Vert.: Adrienn Diossi*
- MEIJER, FIK: *Keizers sterven niet in bed*, Guangxi Normal UP (China), Vert.: Zhaoxia Zhang
- MEIJER, FIK: *Gladiatoren*, Guangxi Normal UP (China), Vert.: Xiaojun Zhang
- MEIJER, FIK: *Gladiatoren*, Otava (Finland), Vert.: Sanna van Leeuwen*
- MONDRIAAN, PIET: *De nieuwe beelding in de schilderkunst*, Cosac Naify (Brazilië), Vert.: João Carlos Pijnappel*
- MOOR, MARGRIET DE: twee essays in *Host* (Tsjechië), Vert.: Madla de Bruin
- NIJHUIS, MINKA: *Het huis van Khala*, Kitap Yayinevi (Turkije), Vert.: Gül Özlenⁱ
- NOOTEBOOM, CEES: *Nootebooms hotel*, Sel (Turkije), Vert.: Süha Sertabibogluⁱ
- NOOTEBOOM, CEES: *Voorbije passages*, Host (Tsjechië), Vert.: Madla de Bruin
- OTTERSPEER, WILLEM: *Orde en trouw*, Flower City Publishing House (China), Vert.: Huiye Shi
- PLEIJ, HERMAN: *Van karmijn, purper en blauw*, Aidai (Litouwen), Vert.: Antanas Gailius
- PLOMP, HANS: *In India*, Ekstasis (Canada), Vert.: Jordan Zinovich
- RIEMEN, ROB: *De geschiedenis van een brief*, Curtea Veche (Roemenië), Vert.: Gheorghe Nicolaescu
- ROMEIN, JAN EN ANNIE: *De erflaters van onze beschaving*, Rubezi XXI (Rusland), Vert.: Vladimir Oschis
- SCHEFFER, PAUL: *Het land van aankomst*, Hanser Verlag (Duitsland), Vert.: Gregor Seferens, Heike Baryga, Gert Busse en Andreas Ecke
- SCHILLING, GOVERT: *De jacht op planeet x*, Springer (vs), Vert.: Andy Brown
- SWAAN, ABRAM DE: *Woorden van de wereld*, Flower City Publishing House (China), Vert.: Xiufeng Qiao
- UDINK, BETSY: *Allah en Eva*, Nyitott Könyvműhely (Hongarije), Vert.: Szabolcs Wekerle
- VERGEER, KOEN: *De Formule 1-fanaat*, Flower City Publishing House (China), Vert.: Long Yan
- WESSELING, H.L.: *Europa's koloniale eeuw*, Gallimard (Frankrijk), Vert.: Patrick Grilli
- WESTERMAN, FRANK: *Ararat*, Harvill Secker (UK), Vert.: Sam Garrett

WESTERMAN, FRANK: *Ararat*, Iskry (Polen),
Vert.: Slawomir Paszkiet**
WESTERMAN FRANK: *El Negro en ik* (fragment),
Ootal (Zweden), Vert.: Olov Hyllienmark

Poëzie

BUDÉ, FRANS: gedichten in *Akzente*, Hanser Verlag
(Duitsland), Vert.: Stephan Wiczorek
DIXHOORN, F. VAN: bloemlezing, *Le bleu du ciel*
(Frankrijk), Vert.: Kim Andringa
DUINKER, ARJEN: *Sailor's Home*, Prometeo
(Colombia), Vert.: Diego Puls
HERMANS, PAUL: Gedichten in *Akzente*, Hanser
Verlag (Duitsland), Vert.: Ard Posthuma
HETTINGA, TSJEBBE: *Fan oer see en Fierder*, L'Oreille
du Loup (Frankrijk), Vert.: Kim Andringa
JANSMA, ESTHER: *What It Is*, Bloodaxe Books (UK),
Vert.: Francis Jones
KOPLAND, RUTGER: gedichten in *Zwischen den
Zeilen*, Urs Engeler (Duitsland), Vert.: Mirko
Bonné en Hendrik Rost
KOPLAND, RUTGER: *Dank sei den Dingen*, Hanser
Verlag (Duitsland), Vert.: Mirko Bonné en
Hendrik Rost
LUCBERT: *Collected Poems*, Green Integer (vs),
Vert.: Diane Butterman-Dorey
TELLEGEN, TOON: *Raptors* (selectie), *The Manhattan
Review* (vs), Vert.: Judith Wilkinson
TELLEGEN, TOON: *About love and nothing else*,
Shoestring Press (UK), Vert.: Judith Wilkinson
WAARSENBURG, HANS VAN DE: *Die endlose Trauer
der Frauen*, Ralf Liebe Verlag (Duitsland),
Vert.: Marinus Pütz

Kinder- en jeugdliteratuur

BIEGEL, PAUL: *Man en muis*, Zhupansky (Oekraïne),
Vert.: Elena Vlasenko*
BIEGEL, PAUL: *Wegloop*, Alef (Turkije), Vert.: Türkay
Yalniz*ⁱ
BRUIJN, JORIEN DE: *De volle villa*, Cecilie Dressler
(Duitsland), Vert.: Rolf Erdorf
CAZEMIER, CAJA: *Vamp*, Erika Klopp (Duitsland),
Vert.: Sonja Fiedler-Tresp**
ELDEREN, STAN VAN: *Charlie Wallace*, Hanser Verlag
(Duitsland), Vert.: Bettina Bach
GESTEL, PETER VAN: *Winterijs*, Beltz & Gelberg
(Duitsland), Vert.: Mirjam Pressler
GESTEL, PETER VAN: *Winterijs*, Gallimard
(Frankrijk), Vert.: Mireille Cohendy
HAGEN, HANS: *De dans van de drummers*, Peter
Hammer Verlag (Duitsland), Vert.: Stefanie Schäfer
HARING, BAS: *Kaas en de evolutietheorie*, Libros del
escarabajo (Mexico), Vert.: Cathy Ginard
HARING, BAS: *Kaas en de evolutietheorie*, Shandong
Education Press (China), Vert.: Shu-jun Lü

HEESEN, MARTHA: *Mijn zusje is een monster*,
Dituria (Albanië), Vert.: Edit Dibra**
HEESEN, MARTHA: *Sterre en Joe*, Dituria (Albanië),
Vert.: Edit Dibra
HEESEN, MARTHA: *Toen Faas niet thuiskwam*,
Thierry Magnier (Frankrijk), Vert.: Emmanuèle
Sandron
HOF, MARJOLIJN: *Oversteken*, Seuil (Frankrijk),
Vert.: Emmanuèle Sandron
JONGE, HARM DE: *De geur van roestig ijzer*, Alef
(Turkije), Vert.: Türkay Yalniz*ⁱ
KAMP, JOKE VAN DER: selectie uit *Pelle kan het zelf
wel* en *Pelle is een held*, Urachhaus (Duitsland),
Vert.: Ita Maria Neuer
KUIJER, GUUS: *Het boek van alle dingen*, Salani
(Italië), Vert.: Dafna Fiano
LEEUWEN, JOKE VAN: *Iep!*, Samokat (Rusland),
Vert.: Irina Michajlova
MATTI, TRUUS: *Vertrektijd*, Cecilie Dressler
(Duitsland), Vert.: Verena Kiefer
OLDENHAVE, MIRJAM: *Control & Copy*, Coppenrath
Verlag (Duitsland), Vert.: Rolf Erdorf
OOMEN, FRANCINE: *Het geheim van Lena Lijstje*,
Fischer Schatzinsel (Duitsland), Vert.: Sonja Fied-
ler-Tresp**
POOL, JOYCE: *Groeten uit Londen*, Borgens Forlag
(Denemarken), Vert.: Aino Roscher Kristensen
RAAFF, EVA: *Het vergeten volk*, Urachhaus
(Duitsland), Vert.: Monica Barendrecht en
Thomas Charpey**
REMMERTS DE VRIES, DAAN: *Wie is Libby Skibner?*,
Cecilie Dressler (Duitsland), Vert.: Andrea
Kluitmann
ROOD, LYDIA: *Sprong in de leegte*, Actes Sud Junior
(Frankrijk), Vert.: Annette Eskenazi
SCHMIDT, ANNIE MG: *Minoes*, Shanghai Translation
PH (China), Vert.: Jianmin Li
SCHMIDT ANNIE MG: *Minoes*, Cinar Yayinlari
(Turkije), Vert.: Gül Özlen heruitgaveⁱ
STOFFELS, KARLIJN: *Koningsdochter, zeemanslief*,
Arthur A. Levine (UK), Vert.: Laura Watkinson
TELLEGEN, TOON: *Teunis*, Aksel Tercüme (Turkije),
Vert.: Kevser Canbolatⁱ
VENDEL, EDWARD VAN DE: *Ons derde lichaam*,
Thierry Magnier (Frankrijk), Vert.: Emmanuèle
Sandron
VERROEN, DOLF: *Slaaf kindje slaaf*, Shabd (India),
Vert.: Renu Dutt
VRIENS, JACQUES: *Meester Jaap*, Liels un Mazs
(Letland), Vert.: Inese Paklone
ZWIGTMAN, FLOORTJE: *Schijnbewegingen*, Borgens
Forlag (Denemarken), Vert.: Birthe Lundsgaard

Prentenboeken

KROMHOUT, RINDERT: *Kleine Ezel en het boebeest*, Erevnites (Griekenland), Vert.: Ino van Dijk Balta

KROMHOUT, RINDERT: *Kleine Ezel en jarige Jakkie*, Erevnites (Griekenland), Vert.: Ino van Dijk Balta**

MEINDERTS, KOOS: *De vuurtoren*, Aksel Tercüme (Turkije), Vert.: Kevser Canbolatⁱ

TJONG-KHING, THÉ: *Waar is de taart?*, Protea (Zuid-Afrika)

TJONG-KING, THÉ: *Picknick met taart*, Protea (Zuid-Afrika)**

Bloemlezingen fictie

The Literary Olympics, catalogus van de World One Minutes tentoonstelling, The One Minutes stichting/Veenman Publishers (Nederland), werk van Arnon Grunberg, Jonathan van het Reve, Cees Nooteboom, Moustafa Stitou en Nelleke Zandwijk, Vert.: Sam Garrett, Liedewy Hawke

Die multikulturellen Niederlande?, werk van diverse auteurs, FU Berlin (Duitsland)ⁱ

Themanummer Nederlandse verhalen, auteurs: Harry Mulisch, Hagar Peeters, Tommy Wieringa, Jaap Scholten, Adriaan Jaeggi, *Magyar Napló* (Hongarije), Vert.: Judit Gera, Gabor Pusztai, Esmese Szabo, Aniko Daroczi, Marta Kantor-Farago

Duel am Oostende, werk van Mulisch, Rascha Peper, Marga Minco, Abdollah, Margriet de Moor, Gerard Reve, Abdelkader Benali, Japin, F. Springer, Hella Haasse en Charlotte Mutsaers, Nagyvilág Könyvkiadó (Hongarije), Vert.: Judit Gera, Erika Winkler, Veronika Máthé, Tibor Berczes, Gabor Pusztai, Zsófia Tálasi, Adrienne Haraszti

Das Gefrorene Meer (Duitsland), gedicht van Hans Verhagen, 'Grenspost' en een fragment uit *De verbeelding* van Herman Franke, Vert.: Mirjam Krapoth e.a.

Bloemlezingen poëzie

Poetry International Festival 2008, Stichting Poetry International (Nederland), werk van H.H. ter Balkt, Henk van der Waal, Peter van Lier, Maria Barnas, Vert.: Willem Groenewegen, Paul Vincent, John Irons, David Gardner

'Three Dutch Poets', *Poetry Wales*, werk van Maria Barnas, K. Michel, Anneke Brassinga, Seren (UK), Vert.: Donald Gardner, Paul Vincent, John Irons

BIMILI-project, Agenda Verlag (Duitsland)

HEINRIC VAN VELDEKEN: *Sante Servaes*

Vert.: Jan Goosens, Rita Schlüsemann, Norbert Voorwinden, Bart Besamusca
(Medefinanciering door het Vlaams Fonds voor de Letteren)

Aanvullende honoraria:

BRUIN-HÜBLOVA, MADLA DE: voor Cees Nooteboom: *Paradijs verloren*, Paseka (Tsjechië)

BRUIN-HÜBLOVA, MADLA DE: voor Tommy Wieringa: *Joe Speedboot*, Argo (Tsjechië)

DIEDEREN-WOZNIAK, MALGORZATA: voor Geert Mak: *In Europa*, PIW (Polen)

LUCIC, RADOVAN: voor zijn aandeel in de bloemlezing moderne verhalen van 17 Nederlandse auteurs, Profil (Kroatië)

DIEDEREN-WOZNIAK, MALGORZATA: voor Tommy Wieringa: *Joe Speedboot*, WAB (Polen)

WEIKERT, MAJA: voor Frank Westerman, *Ingenieurs van de ziel*, Durieux (Kroatië)

Bijlage 2

TOEGEKENDE PRODUCTIE- EN VERTAALSUBSIDIES BINNENLAND 2008

- BIESHEUVEL, J.M.A.: *Verzameld werk* (ed. Frans Blom en Mirjam van Hengel), Uitgeverij Van Oorschot
- BRUINJA, TSEAD: *De geboorte van het zwarte paard*, Uitgeverij Cossee
- BRUINJA, TSEAD: *Angel*, Uitgeverij Bornmeer
- Buelens, Geert (samenst.): *Het lijf in slijk geplant. Gedichten uit de Eerste Wereldoorlog*, AmbolAnthos uitgevers
- ERASMUS, DESIDERIUS: *De correspondentie van Desiderius Erasmus. Brieven 594–841, Deel v*, (vert. M.J. Steens), Uitgeverij Ad. Donker
- EYKMAN, KAREL EN BART RAMAKERS: *List en bedrog. Drie rederijerskluchten*, Uitgeverij Bert Bakker
- HAASSE, HELLE S.: *Uitzicht. Essays, portretten en beschouwingen* (samenst. Margot Dijkgraaf en Patricia de Groot), Uitgeverij Querido
- HOKWERDA, YVA: *44 Dûbeld Fjouwerjen*, Uitgeverij Bornmeer
- JANSMA, SYTSE: *Wa't tate seit moat ek whisky sizze*, Friese Pers Boekerij
- KLEEFSTRA, JAN: *Fragminten*, Friese Pers Boekerij
- LEENHOUTS, MARK: *Chinese literatuur van nu. Aards maar bevlogen*, Uitgeverij De Geus
- MANDEVILLE, BERNARD: *De fabel van de bijen. Verzameld werk, deel III*, Uitgeverij Lemniscaat
- POLET, SYBREN: *De andere stad* (Lokien-reeks), Uitgeverij Wereldbibliotheek
- POLET, SYBREN: *Mannekino* (Lokien-reeks), Uitgeverij Wereldbibliotheek
- POLET, SYBREN: *Stadsgasten* (Lokien-reeks), Uitgeverij Wereldbibliotheek
- PORTEMAN, KAREL EN MIEKE B. SMITS-VELDT: *Een nieuw vaderland voor de muzen. Geschiedenis van de Nederlandse literatuur 1560–1700* (serie Geschiedenis van de Nederlandse literatuur), Uitgeverij Bert Bakker
- REVE, KAREL VAN HET: *Verzameld werk, deel 1 en 2* (ed. Lieneke Frerichs, Elma Drayer en Nop Maas), Uitgeverij Van Oorschot
- SPOELSTRA, JANNEKE: *In Jikse-libben* (Fryske Modernen), Útjouwerij Fryslân
- VINKENOOG, SIMON: *Vinkenoog verzameld* (ed. Joep Bremmers), Uitgeverij Nijgh & Van Ditmar
- VRIES, ABE DE: *Fangst fan 'e demoandolfyn*, Uitgeverij Bornmeer
- ZWAGERMAN, JOOST (samenst.): *De Nederlandse en Vlaamse literatuur vanaf 1880 in 200 essays*, Uitgeverij Prometheus

Bijlage 3

LIJST VAN ADVISEURS LETTER- KUNDIGE BOEKUITGAVEN BINNENLANDSE SUBSIDIES 2008

- M. VAN CREVEL
- Y. VAN DIJK
- R. VAN ESSEN
- S. VAN FAASSEN
- F. DE FEIJTER
- L. FRERICHs
- P. GERBRANDY
- K. VAN DER HOEK
- E. HOEKSTRA
- W. 'T HOEN
- E. HUIZENGA
- A. DE JONG
- A. JONGSTRA
- G. MIDDAG
- J. OOSTERMAN
- V. SCHIFERLI
- R. SCHOUTEN
- F. STOLK
- W. VAN TOORN
- H. TROMP
- R. VEENBAAS
- M. DE VOS
- J. VAN DER WEG-LAVERMAN

Bijlage 4

TOEGEKENDE SUBSIDIES INTERCULTURELE LETTEREN 2008

Uitgaven

DIVERSE AUTEURS: *Een dansje in de regen*, Uitgeverij Passage
 ALI ALBAZZAZ: *Landschap van kalmte en Stem in pergola*, Uitgeverij Quist
 BIBI DUMON TAK: *Mijn huis, jouw huis*, Stichting Vrienden van het Joods Historisch Museum
 EUTOPIA MAGAZINE, jaargang 2008, Stichting Eutopia
 ALPHONSE MUAMBI: *Democratie kun je niet eten*, KIT Publishers
 EL-MADHI ACHERCHOUR: *Landwee*, Van Gennep
 JUAN HEINSOHN HUALA: *Verblijf op papier*, Uitgeverij Douane

Evenementen

Lite Site Festival, Woordwapen Interventies, Stichting New European Cultural Collaborations
 7e Mediterrane Letteren Festival, Turkse Kunststichting Sahne
 Surivlaams in Paramaribo, 8–18 november 2008, Knops Consultancy

Vertalingen

In totaal werd voor 22 titels subsidie verleend, vooral aan vertalingen in het Turks (14).
 Bovendien werden er 4 proefvertalingen beoordeeld, voor vertalingen in het Turks, Arabisch en Farsi.

Promotiemateriaal

10 BOOKS FROM HOLLAND AND FLANDERS (Spring 2008):
 LAMRABET, RACHIDA: *Vrouwland*
 PANORAMA HOLLAND 4:
 ABDOLAH, KADER: *Spijkerschrift*

Schrijversprogramma

ABDOLAH, KADER: gastschrijverschap Londen, optredens in Bath, Nantes en de regio Nordrhein-Westfalen
 BENALI, ABDELKADER: deelname Lissabon, congres Stockholm, gastschrijverschap Oldenburg
 DAALLEN, MARIA VAN: optreden Bali

DUINKER, ARJAN: optreden Istanbul
 GERLACH, EVA: optreden Istanbul
 HASSAN, SALAH: optreden Costa Rica
 ISEGAWA, MOSES: optredens Adelaide en Parijs
 STITOU, MUSTAFA: optreden Parijs

Vertaalworkshop

Nederlands-Turks, juni 2008

Writers-in-Residence

COLASTICA, RONALD: Vertalershuis Amsterdam, december 2008/januari 2009
 MAHJOUB, JAMAL: Amsterdam, juli 2008
 MARGULIES, RONI: Amsterdam, juni 2008
 NOVAIRE, RASHID: Instituut voor de Opleiding van Leraren, Paramaribo, Suriname, mei 2008
 ZARAKOLU, RAGIP: Amsterdam, september 2008

Amsterdam Vluchtstad

Verblijf Maha Hassan uit Syrië en Koulsy Lamko uit Tsjaad
 Huur appartement Merwedeplein Amsterdam, periode 2008
 Stichting Amsterdam Vluchtstad

Bijlage 5

PUBLICATIES 2008

10 Books from Holland and Flanders (Spring 2008)

ANNELIES VERBEKE – *Groener gras*
JEROEN BROUWERS – *Datumloze dagen*
RACHIDA LAMRABET – *Vrouwland*
LOUISE O. FRESCO – *De utopisten*
NATALIE KOCH – *Streken*
KEES VAN BEIJNUM – *Paradiso*
JOKE HERMSEN – *De liefde dus*
RASCHA PEPPER – *Vingers van marsepein*
CHIKA UNIGWE – *Fata Morgana*
MARENTE DE MOOR – *De overtreder*

10 Books from Holland and Flanders (Autumn 2008)

THEO THIJSEN – *De gelukkige klas*
JAAP SCHOLTEN – *De wet van Spengler*
MARIËTTE HAVEMAN – *De foto van Faye Finsbury*
ANNA ENQUIST – *Contrapunt*
JAN SIEBELINK – *Suezkade*
LEON DE WINTER – *Het recht op terugkeer*
VINCENT OVEREEM – *Misfit*
HUGO CLAUS – *Een zachte vernieling*
MARC REUGEBRINK – *Het grote uitstel*
ERIK VLAMINCK – *Suikerspin*

Quality Non-Fiction from Holland (no. 13 Autumn 2008)

FLORIS COHEN – *De herschepping van de wereld*
LUUC KOOIJMANS – *Gevaarlijke kennis*
MELS VAN DRIEL – *Het geheime deel. Mannelijke onmacht door de eeuwen heen*
GOVERT SCHILLING – *De jacht op planeet x*
DOUWE DRAAISMA – *De heimweefabriek*
CEES NOOTEBOOM – *Rode regen*
PAUL SCHEFFER – *Het land van aankomst*
LINDA POLMAN – *De crisiskaravaan. De achterkant van de internationale hulpindustrie*
SJENG SCHEIJEN – *Diaghilev*
JEROEN DE VALK – *Chet Baker*

Children's Books from Holland

MIDAS DEKKERS – *Botjes*
THIJS GOVERDE – *De wraak van de meesterdief*
TANNEKE WIGERSMA – *Mijn laatste dag als genie*
MARJOLIJN HOF – *Oversteken*
TED VAN LIESHOUT – *Papieren museum 3 – De engel met twee neuzen*
DERK VISSER – *Patatje oorlog*

SJOERD KUYPER – *Sjaantje doet alsof*
HANS HAGEN – *Verkocht*
TRUUS MATTI – *Vertrektijd*
MARTHA HEESSEN – *Watson*

Panorama Holland 4

(Boekenbeurs Beijing)

Fictie

ARTHUR VAN SCHENDEL – *Het fregatschip Johanna Maria*
KADER ABDOLAH – *Spijkerschrift*
CARL FRIEDMAN – *Twee koffers vol*
ANNA ENQUIST – *Het meesterstuk*
MARGA MINCO – *Het bittere kruid*
MARGRIET DE MOOR – *Kreutzersonate*

Non-fictie

FEMME S. GAASTRA – *De geschiedenis van de VOC*
C.D. ANDRIESSE – *Titan kan niet slapen*
CHRIS BUSKES – *Evolutionair denken*
SALOMON KROONENBERG – *De menselijke maat*
DOUWE DRAAISMA – *Ontregelde geesten*
PIET VROON – *Verborgten verleider*
MATTHIJS VAN BOXSEL – *De encyclopedie van de domheid*
FRANK ANKERSMIT – *De sublieme historische ervaring*
JULES SCHELVIS – *Vernietigingskamp Sobibor*
STELLA BRAAM – *Ik heb Alzheimer*

Kinder- en jeugdliteratuur

ANNEMARIE VAN HAERINGEN – *Prinses met de lange haren*
WOUTER VAN REEK – *Keepvogel*
MIDAS DEKKERS – *Botjes*
GUUS KUIJER – *Het boek van alle dingen*

Nieuwsbrief Letteren december 2008 # 17/1

Promotiedossiers

Fictie

RASCHA PEPPER – *Marzipan Fingers (Vingers van marsepein)*
LOUISE O. FRESCO – *The Utopians (De utopisten)*
KEES VAN BEIJNUM – *Paradiso*
MARIËTTE HAVEMAN – *Faye Finsbury's Photo (De foto van Faye Finsbury)*
ANNA ENQUIST – *Counterpoint (Contrapunt)*
JAN SIEBELINK – *Suezkade*

Kinder- en jeugdliteratuur

HARM DE JONGE – *Tjibbe Tjabbes' Voyage around the World (Tjibbe Tjabbes' wereldreis)*

MARJOLIJN HOF – *Crossing Over (Oversteken)*

THIJS GOVERDE – *The Revenge of the Master Thief (De wraak van de meesterdief)*

TANNEKE WIGERSMA – *My Last Day as a Genius (Mijn laatste dag als genie)*

MARTHA HEESEN – *Watson*

Poëzie

MENNO WIGMAN – *De poëzie van Menno Wigman*

REMCO CAMPERT – *De poëzie van Remco Campert*

MARIA BARNAS – *De poëzie van Maria Barnas*

Non-fictie

FLORIS COHEN – *The Recreation of the World (De herschepping van de wereld)*

HENK WESSELING – *France at War, 1870–1962 (Frankrijk in oorlog, 1870–1962)*

CEES NOOTEBOOM – *Red Rain (Rode regen)*

MAARTEN DOORMAN – *The Romantic Imperative (De romantische orde)*

MARIËTTE HAVEMAN – *Studio Secrets (Atelier-geheimen)*

CHRIS BUSKES – *Evolutionary Thinking (Evolutionair denken)*

Bijlage 6

OVERZICHT SCHRIJVERSPROGRAMMA BUITENLAND 2008

14–18 januari

Judith Herzberg naar Lissabon voor presentatie dichtbundel (Artistas Unidos) en première van haar toneelstuk *Fabrica de nada*, optredens in Culturgest en Teatro Municipal

29 januari–9 maart

gastschrijverschap Kader Abdolah aan de University College London

1–4 februari

tentoonstelling *Dutch Treats* (Nederlandse kinderen jeugdboekenillustraties) op de eerste kinderboekenbeurs te Athene

13–16 februari

optredens van Philip Hopman en Truusje Vrooland-Löb in Salamanca en Madrid bij de tentoonstelling *Dutch Treats*

29 februari–9 maart

deelname van Edward van de Vendel, Connie Palmen, Maarten 't Hart en Margriet de Moor aan literair festival lit.COLOGNE, Keulen

1 maart

deelname van Margriet de Moor, Cees Nooteboom, Kader Abdolah en Geert Mak aan het Bath Literature Festival

1 maart

deelname Edward van de Vendel en Carll Cneut aan de Münchener Bücherschau Junior

1–4 maart

Mineke Schipper naar Cairo voor de verschijning van de Arabische vertaling van *Trouw nooit een vrouw met grote voeten* (Dar el Shorouk)

2–7 maart

deelname Moses Isegawa aan de Adelaide Writers' Week, Australië

3 maart

lezing Connie Palmen in het Heine Haus / Buchhandlung Müller & Böhm, Düsseldorf

6–7 maart

Leon de Winter naar Boedapest in verband met de publicatie van *Supertex* (Gondolat)

10–11 maart

lezingen Thomas Rosenboom in Eupen en Luik

11 maart

Herman Vuijsje naar Boedapest voor deelname aan programma 'The Price of Political Correctness' (Gondolat)

11 maart

uitreiking Leipziger Buchpreis zur Europäischen Verständigung aan Geert Mak, Gewandhaus Leipzig

12–16 maart

deelname Tsead Bruinja en Elmar Kuiper aan het StAnza Poetry Festival, Schotland

14 maart

'Neues aus den Niederlanden 2008': programma met Joris Luyendijk, Frank Westerman, Cyrille Offermans en Christoph Buchwald; Mendelssohn-Haus, Leipzig

14 maart

deelname Anneke Brassinga, Erik Lindner, Hagar Peeters en Mustafa Stitou aan poëzieprogramma in Institut Néerlandais, Parijs

3 april

optreden Arnon Grunberg in het Literaturhaus Hamburg

8 april

optreden Connie Palmen in het Literaturhaus Hamburg

14–17 april

Lesereise van Margalith Kleijwegt langs Berlijn, Frankfurt, Stuttgart en Freiburg, bij de verschijning van *Schaut endlich hin!* (Herder Verlag)

15 april

optreden Jan Siebelink in de Romanfabrik, Frankfurt a/Main

19 april

deelname Dirk Weber aan kinderboekenfestival 'Quante storie', Milaan

- 22–27 april
deelname Eva Gerlach aan Internationaal Poëzie-festival Siir Istanbul
- 29 april–4 mei
deelname P.F. Thomése, Anja Sicking en Lieve Joris aan PEN World Voices Festival, New York
- 30 april–4 mei
deelname Adriaan van Dis aan Festival Metropolis Bleu, Montreal
- 1–4 mei
deelname Bas Belleman en Paul Hermans aan Poesie International Dornbirn
- 4–14 mei
Arnon Grunberg naar Italië voor deelname aan vertaalworkshops en lezingen in Napels, Rome, Padua en Triëst
- 5–14 mei
gastschrijverschap Arthur Japin aan de Sorbonne
- 7 mei
optreden Adriaan van Dis in Harbourfront Reading Series, Toronto
- 11–16 mei
deelname Anna Enquist aan het First International Writers Festival Mishkenot Sha'ananim in Jeruzalem
- 11–18 mei
Aafke Steenhuis naar Mexico City voor deelname aan European Literature Festival
- 12–14 mei
Abdelkader Benali naar Lissabon voor deelname aan Colóquio Europe in Black and White, Faculdade de Letras da Universidade de Lisboa
- 13–17 mei
deelname Arjen Duinker aan International Poetry Festival Istanbul
- 14–28 mei
deelname van Salah Hassan aan het Festival Internacional de Poesía de Costa Rica
- 16–19 mei
deelname Tsead Bruinja aan festival Poetry on the Road, Bremen
- 17–18 mei
deelname Marcel Ruijters aan het Hungarian Comics Festival, Boedapest, in verband met de publicatie van *Inferno* (Nytott Könyvműhely)
- 17–22 mei
'Verstransfer Berlin-Amsterdam': poëzievertaalworkshop in Berlijn, met Hélène Gelens, Marion Poschmann, Jan-Willem Anker, Tom Schulz
20 mei: presentatie in LiteraturWERKstatt Berlin
22 mei: presentatie in Perdu, Amsterdam
- 19 mei
optreden Jan Siebelink bij de Moerser Gesellschaft zur Förderung des literarischen Lebens, Moers
- 21–22 mei
deelname Bas Heijne aan Europees literair programma 'Kleine Sprachen, große Literaturen', Frankfurt
- 26–31 mei
promotiebezoek van Geert Mak aan Griekenland, bij de verschijning van de Griekse vertaling van *In Europa* (Metaichmio); optredens o.a. in het Nederlands Instituut Athene en op de Thessaloniki International Book Fair
- 26 mei–1 juni
deelname Arthur Japin en Margot Dijkgraaf aan de Assises Internationales du Roman, Villa Gillet Lyon
- 29 mei–1 juni
deelname Natalie Koch en Patricia de Groot aan het Europäische Festival des Debütromans, Literaturhaus Schleswig-Holstein Kiel
- 31 mei–5 juni
'Verstransfer Berlin-Amsterdam': poëzievertaalworkshop in Amsterdam, met Alfred Schaffer, Steffen Popp, Thomas Möhlmann, Christian Schloyer
3 juni: presentatie in Goethe-Institut Amsterdam
5 juni: presentatie in LiteraturWERKstatt Berlin
- 1–7 juni
deelname Sanneke van Hassel aan het Festival of the Short Story, Zagreb-Dubrovnik
- 2–7 juni
Abdelkader Benali aan de Universität Oldenburg
- 6–11 juni
Arnon Grunberg naar Boekarest voor deelname aan Ovidius Festival

- 11 juni
deelname Margriet de Moor aan programma over 40 jaar Praagse lente in het Archa Theater, Praag, in samenwerking met de Nederlandse ambassade
- 11–15 juni
deelname Toon Tellegen aan het Open Book-festival, Moskou
- 14–20 juni
deelname Tijs Goldschmidt aan festival New Writing Worlds, Norwich
- 29 juni-2 juli
deelname Frank Westerman, Dubravka Ugresic en Abdelkader Benali aan WALTIC (Writers' and Literary Translators' International Congress), Stockholm
- 2–6 juli
deelname Cees Nooteboom aan Festa Literária Internacional de Paraty (FLIP), Brazilië
- 15 juli
Jeroen van Bergeijk naar New York voor presentatie *My Mercedes is Not For Sale* (Broadway Books)
- 25 juli-7 september
Literarischer Sommer 2008: optredens van Margriet de Moor, Dorinde van Oort, Kader Abdolah, Simone van der Vlugt, Frank Westerman, Jac. Toes, Rascha Peper, Jan Siebelink en Anna Enquist in de regio Nordrhein-Westfalen
- 9–25 augustus
optredens van Geert Mak, Adriaan van Dis, Lieve Joris, Frank Westerman en Gerbrand Bakker op het Edinburgh International Book Festival
- september-december
Jan Donkers als Writer-in-Residence in Berkeley, vs
- 11 september
optreden Jan Siebelink in Buchhandlung Kaiser, Keulen
- 16 september
Frank Westerman naar Berlijn voor presentatie *Ararat* (Ch. Links Verlag) op de Nederlandse ambassade
- 18 september
'Versus. Duitse en Nederlandse auteurs in gesprek' in het Goethe-Institut Amsterdam
Versus 1: Julia Franck en Arnon Grunberg
- 22–28 september
deelname Erik Lindner, Eva Gerlach, Hélène Gelens, Elma van Haren en Arjen Duinker aan het Poeteka poëziefestival in Dürres (Albanië)
- 23 september
deelname Mustafa Stitou aan serie 'Escalas – Ciclo de lecturas de poemas y conciertos', Fundación Carlos de Amberes, Madrid
- 24 september-5 oktober
internationales literaturfestival berlin – deelname van Thé Tjong-Khing, Geert Mak, Connie Palmen, Ted van Lieshout, Adriaan van Dis en Lucette ter Borg
- 26 september
'Versus. Duitse en Nederlandse auteurs in gesprek' in het Goethe-Institut Amsterdam
Versus 11: José Oliver en Otto de Kat
- 28 september-15 oktober
Reading tour Dubravka Ugresic door de vs, bij de verschijning van *Nobody's Home* (Open Letter)
- 2–9 oktober
promotiereis Geert Mak naar Oslo, bij de verschijning van de Noorse vertaling van *In Europa* (Cappelen Damm Forlag)
- 13–15 oktober
promotiereis Adriaan van Dis, bij de verschijning van de Sloveense vertaling van *Familieziek* (Zalozba Modrijan)
- 14–19 oktober
deelname van Maria van Daalen aan het Ubud Writers' Festival (Bali)
- 15–21 oktober
Lesereise van Gerbrand Bakker door Duitsland, langs Frankfurt, Stuttgart, Leipzig en Berlijn, bij de verschijning van *Oben ist es still* (Suhrkamp)
- 17 oktober
deelname Otto de Kat aan de Baden-Württembergische Literaturtage, Nagold
- 17–19 oktober
deelname Tsjébbe Hettinga aan het festival Les Ailleurs Poétiques in Charleville-Mézières
- 22 oktober
Moses Isegawa en Lieve Joris in gesprek over 'l'Afrique postcoloniale', Institut Néerlandais, Parijs

- 21–26 oktober
deelname Anja Sicking aan Vancouver International Writers' Festival
- 22 oktober–1 november
deelname Arnon Grunberg en Frank Westerman aan het Toronto International Writers' Festival/IFOA, Harbourfront Centre, Toronto
- 23–26 oktober
deelname Erik Lindner aan het Ditet e Naimit-poëziefestival in Tetovo, Macedonië
- 30 oktober–10 december
'Quer durch Amsterdam': literaire manifestatie in München, in het Literaturhaus München en het Lyrik-Kabinett; met Connie Palmen, Rascha Peper, Marente de Moor, Paul Scheffer, Cees Nooteboom, Arnon Grunberg, Anna Enquist, Judith Herzberg, Rutger Kopland, Tonnus Oosterhoff, Lucette ter Borg en Gerbrand Bakker
- 6 november
Joris Luyendijk naar Boedapest voor de presentatie van de Hongaarse vertaling van *Het zijn net mensen* (Nytott Könyvműhely)
- 6–9 november
'Rencontres littéraires néerlandaises et flamandes', Le Lieu Unique, Nantes; met Tommy Wieringa, Adriaan van Dis, Oscar van den Boogaard, Tomas Lieske, Vonne van der Meer, Kader Abdolah, Joost Swarte, Kristien Hemmerechts, Dimitri Verhulst, Annelies Verbeke, Stefan Hertmans en Benno Barnard
- 7 november
'Versus. Duitse en Nederlandse auteurs in gesprek' in het Goethe-Institut Amsterdam
Versus III: Volker Kutscher en Nelleke Noorder-vliet
- 8–18 november
Oldenburger Kinder- und Jugendbuchmesse KIBUM, met deelname van Guus Kuijer, Joke van Leeuwen, Dolf Verroen, Karlijn Stoffels, Mireille Geus, Edward van de Vendel, Erik van Os, Wouter van Reek, Bart Moeyaert en Do van Ranst
- 13 november
'Versus. Duitse en Nederlandse auteurs in gesprek' in Perdu Amsterdam
Versus IV: Bas Böttcher en Tsead Bruinja
- 23 september
deelname Huub Beurskens aan serie 'Escalas – Ciclo de lecturas de poemas y conciertos', Fundación Carlos de Amberes, Madrid
- 24 november
Jacqueline van Maarsen naar Boedapest voor de presentatie van de Hongaarse vertaling van *Ik heet Anne, zei ze, Anne Frank* (Nytott Könyvműhely)
- 24–29 november
promotiebezoek Ger Groot aan Mexico (Guadalajara, Mexico City, Puebla) bij de verschijning van de Spaanse vertaling van *Twee zielen* (Ediciones Sequitur, Madrid)
- 19 november–2 december
Lesereise Anna Enquist en Ivo Janssen 'Kontrapunkt' – Wenen (19 november), München (26 november), Leipzig (27 november), Darmstadt (1 december) en Bonn (2 december)
- 27 november
'Versus. Duitse en Nederlandse auteurs in gesprek' in het Goethe-Institut Amsterdam
Versus v: Michael Kumpfmüller en P.F. Thomése
- 17 december
'Versus. Duitse en Nederlandse auteurs in gesprek' in Felix Meritis Amsterdam
Versus vi: Bernhard Schlink en Geert Mak
- 18 december
optreden Tsjëbbe Hettinga in Institut Néerlandais, Parijs

Bijlage 7

OVERZICHT SUBSIDIES ILMP 2008

Goethe-Institut, reeks 'Versus. Duitse en Nederlandse auteurs in gesprek'
mei 2008-mei 2009

The Maastricht International Poetry Nights,
Lustrumfestival
23-25 oktober 2008

Women Inc., Lezingenreeks in Amsterdam
april-juni 2008

Poetry International Rotterdam, 39e Poetry International Festival
7-13 juni 2008

Poetry International WEB
2008

8. Internationales Literaturfestival Berlin
24 september-5 oktober 2008

Edinburgh International Book Festival
9-25 augustus 2008

Literaturbüro NRW, Literarischer Sommer
juli-augustus 2008

KIBUM Oldenburg, Kinderboekenfestival
november 2008

Fonds voor de Letteren, Writer-in-Residence
Amsterdam
2008

Women Inc., serie literaire avonden
najaar 2008

Harbourfront Centre, International Reading Festival of Authors in Amsterdam
21-22 november 2008

Harbourfront Centre, International Reading Festival of Authors
februari 2009, Toronto

Stichting Crossing Border, Crossing Border Festival
2008
18-22 november 2008

SLAU, Belle van Zuylenlezing & Brieven aan Belle
11-13 december 2008

Lux, Fasihi, Afrikaanse literatuur
15 november 2008

Stichting Weerwoord, Weerwoordfestival 2009
31 januari-1 februari 2009

Stichting Boekids, Boekids Suriname 2009
mei 2009

Optoppingen HGIS
Poetry International
Crossing Border

Bijlage 8

VERTALERSHUIS 2008

Hieronder volgt een lijst van de vertalers die in 2008 in het Vertalershuis hebben verbleven voor een periode van minimaal twee weken en maximaal twee maanden, en van de projecten waaraan zij tijdens hun verblijf hebben gewerkt:

TIBOR BÉRCZES (Hongarije), bloemlezing van teksten over de integratie van allochtonen in Nederland voor Gondolat, Boedapest
 ZSOFIA TALASI (Hongarije), *Publieke werken* (Thomas Rosenboom)
 HEINRICH KNOOP (Duitsland), *Ex* (Martine Kamphuis)
 FRANCA FRITZ (Duitsland), *Ex* (Martine Kamphuis)
 MAJA WEIKERT (Kroatië), *Ik verbind u door* (Vonne van der Meer) en *Heb lief en zie niet om* (Willem G. van Maanen)
 FRANCO PARIS (Italië), *Tirza* (Arnon Grunberg)
 BURAK SENGIR (Turkije), *De schaduw van de ster* (Peter Edel) en *Ik heet Anne, zei ze, Anne Frank* (Jacqueline van Maarsen)
 RAINER KERSTEN (Duitsland), *Blessuretijd* (toneelstuk van Jeroen van den Berg)
 ROLF ERDORF (Duitsland), *Ons derde lichaam en Superguppie* (Edward van de Vendel)
 CATHY GINARD (Spanje), *De donkere kamer van Damocles* (Willem Frederik Hermans)
 VISHNU KHARE (India), *De stille kracht* (Louis Couperus)
 MARLENE MÜLLER-HAAS (Duitsland), *De nieuwe man* (Thomas Rosenboom)
 PER HOLMER (Zweden), *De uitvreter/Titaantjes* (Nescio)
 JONA DORA OSKARSDOTTIR (IJsland), *Het huis van de moskee* (Kader Abdolah)
 NAJA MÖLLMANN-IBSEN (Denemarken), *Het meisje met de negen vingers* (Laia Fàbregas)
 SAMVEL GHRATYAN (Armenië), *Herfsttij der Middeleeuwen* (Johan Huizinga)
 VIKTOR HORVÁTH (Hongarije), *Journael ofte gedenckwaerdige beschrijvinge van de Oost-Indische reyse van Willem Ysbrantsz Bontekoe van Hoorn* (hertaling Thomas Rosenboom)
 SLAWEK PASZKIET (Polen), *Ararat* (Frank Westerman)
 ALICJA OZCKO (Polen), *De kabbalist* (Geert van Kimpfen) en *Hersenschimmen* (J. Bernlef)
 ANDA DRAGOMIR (Roemenië), *Blauwe maandagen* (Arnon Grunberg)

ILJA BRAUN (Duitsland), *Sint-Juttemis* (Maria Stahlie) en *Rendez-vous* (Esther Verhoef)
 ORSOLYA VARGA (Hongarije), *Karakter* (F. Bordewijk)
 BETTINA BACH (Duitsland), *Bezoek van Mister P* (Veronica Hazelhoff)
 LAURA VROOMEN (Engeland), *Ik zal je beschrijven hoe een dag er hier uitziet* (Mirjam Bolle)
 TAMÁS BALOGH (Hongarije), *De encyclopedie van de domheid* (Matthijs van Boxsel)
 JELICA NOVAKOVIĆ (Servië), bloemlezing moderne Nederlandstalige poëzie voor Midden-Europese studenten neerlandistiek
 MIKLÓS FENYVES (Hongarije), *De verbeelding van het denken* (Jan Bor en Errit Petersma)
 JOAKIM SUNDSTRÖM (Zweden), *Europa's koloniale eeuw* (Henk Wesseling)
 ANDREI ANASTASESCU (Roemenië), *Een schitterend gebrek* (Arthur Japin)
 GHEORGHE NICOLAESCU (Roemenië), vier essays van Rob Riemen
 JAROSLAV DOVHOPOLY (Oekraïne), *De omweg naar Santiago en Rituelen* (Cees Nooteboom)
 IRINA MICHAJLOVA (Rusland), verblijf in verband met gastcolleges UvA
 MARIANNE HOLBERG (Duitsland), *Verhalen* (Remco Campert)
 RAN HACHOEN (Israël), *De wandelaar* (Adriaan van Dis)
 JULIA TELEZJKO (Rusland), *De droom van de leeuw* (Arthur Japin) en gedichten van Jean Pierre Rawie
 ELISABETTA SVALUTO (Italië), *Joe Speedboot* (Tommy Wieringa)
 PETRA SCHÜROVA (Tsjechië), *De levens- en ziektegeschiedenis van Vincent van Gogh* (Erwin van Mekeren)
 EVA SCHWEIKART (Duitsland), *De diepte van een Zweeds meer* (Daan Remmerts de Vries) en *Blauw water* (Simone van der Vlugt)
 VALENTINA TIRLEA (Roemenië), *De kabbalist* (Geert Kimpfen)
 IVANA SCEPANOVIC (Servië), *Het psalmenoproer* (Maarten 't Hart)
 GÜL ÖZLEN (Turkije), *Dünya* (Thomas Lieske)
 IRINA TROFIKOVA (Rusland), *Pluk van de Petteflet* (Annie M.G. Schmidt)
 JAAP SIE (China), voorbereiding vertaling biografie van Robert van Gulik en deelname vertaalworkshop
 JUDIT GERA (Hongarije), *Rituelen* (Cees Nooteboom)
 ANETA DANTCHEVA (Bulgarije), *De avonden* (Gerard Reve) en *Weldoeners* (Els de Groen)

Bijlage 9

SELECTIE VAN ARTIKELEN OVER/NAAR AANLEIDING VAN HET WERK VAN HET NLPVF 2008

<i>THE NEW YORK REVIEW OF BOOKS</i>	6-3-2008	J.M. Coetzee	Over Engelse vertaling <i>Paradijs verloren</i> van Cees Nooteboom
<i>PRÁVO</i> (Tsjechië)	20-3-2008	Michal Procházka	Interview met Harry Mulisch
<i>BOEKBLAD</i>	15-4-2008	red.	Here. Now.
<i>LIRA BULLETIN</i>	april 2008	red.	Litteraire Vertaaldagen 2007
<i>DE VOLKSKRANT</i>	16-5-2008	A. Peters	Vertalen en vertalers
<i>DE VOLKSKRANT</i>	19-5-2008	C. Nooteboom	Vertalen en vertalers
<i>HP/DE TIJD</i>	16-5-2008	H. Hoenjet	NL literatuur in het buitenland
<i>ONS ERFDEEL BLOG</i>	22-5-2008		De Grote Vertaaldag
<i>GEESTESOOG</i>	nr. 3 2008		NWO en het NLPVF
<i>CHINA PRESS & PUBLISHING JOURNAL</i>	2-9-2008		Beijing Book Fair
<i>BOEKBLAD</i>	16-9-2008		Non-fictieconferentie
<i>BOEKBLAD</i>	18-9-2008		China
<i>BOEKBLAD</i>	29-9-2008		Fellowship kinder- en jeugd-literatuur
<i>BOEKBLAD</i>	10-10-2008	R. Romeny	Int. Uitgevers Fellowship
<i>BOEKBLAD</i>	28-10-2008		Frankfurter Buchmesse
<i>BOEKBLAD</i>	7-11-2008	R. Romeny	Non-fictieconferentie
<i>BOEKBLAD</i>	4-11-2008		Verkopen NL literatuur
<i>BOEK</i>	nr. 5 2008	J. van Heck	o.a. China
<i>BOEKBLAD</i>	17-11-2008		Friese poëzie
<i>BOEKBLAD</i>	5-12-2008		Non-fictieconferentie
<i>BOEKBLAD</i>	11-12-2008		Litteraire tijdschriften
<i>NRC HANDELSBLAD</i>	11-12-2008	hoofdred.	Litteraire tijdschriften

Nederlands
Literair
Productie- en
Vertalingenfonds

Singel 464
1017 AW Amsterdam

T 020 620 62 61

F 020 620 71 79

E office@nlpvf.nl

W www.nlpvf.nl